

DARBININKAS

Vol. LXXXIV, Nr. 35
Rugsėjo - September 10, 1999 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- **Rudens gėlių** puokštėse paskendę Lietuvos miestai ir kaimai rugsėjo 1-ąją džiaugėsi dviem šventėmis - naujuosius mokslo metus pradedančia rugsėjo 1-ąja bei Laisvės diena. Prieš šešerius metus iš Nepriklausomybės atkūrusios Lietuvos išvestas paskutinis Rusijos armijos dalinys. Išvedus Rusijos kariuomenę iš Estijos ir Latvijos, pirmą kartą nuo 1940 metų visos trys Baltijos tautos vėl tapo tikromis savo likimo šeimininkėmis.

- **Rugsėjo 1 dieną** seniausia Lietuvos aukštoji mokykla - Vilniaus universitetas (VU) - iškilmingai paminėjo 420 metų sukaktį. Šventiniai renginiai jubiliejui paminėti tęsėsi visą dieną. Universiteto Bibliotekos kieme rytą buvo pakelta VU vėliava. Pakilių renginių maratoną pratęsė universiteto studentų ir dėstytojų eitynės Gedimino prospektu nuo Seimo iki centrinių VU rūmų, užtrukusios šiek tiek ilgiau nei buvo numatyta iš anksto.

- **Lietuvos Vyriausybė** patvirtino Lietuvos pasirengimo narystei NATO programą, kuri netrukus turėtų būti pristatyta Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos būstinėje Briuselyje. Dokumente numatyta, kokių veiksmų ir priemonių Lietuva šiais bei kitais metais imsis siekdama narystės NATO. Programoje nagrinėjama daugelis sričių - politika, ekonomika, gynyba, taip pat kariniai, išteklių, įslaptintos informacijos apsaugos, teisiniai klausimai.

- **Lietuvos Vyriausybė** leido Finansų ministerijai pasirašyti sutartį su amerikiečių "J.P. Morgan Securities" banku išplatinti užsienio kapitalo rinkose naują Lietuvos Respublikos iki 250 milijonų eurų vertės euroobligacijų emisiją, nes būtina skubiai suteikti paskolą "Mažieji naftai", taip pat reikės pinigų greitai išpirkti apie 152 milijonų litų vertės anksčiau išleistų Vyriausybės obligacijų. Rugsėjį Finansų ministerija apklausė devynis užsienio bankus ir nutarė, kad "J.P. Morgan Securities" Londono filialuose sąlygos yra geriausios. Tikimasi, kad naujoji emisija bus išplatinta ši mėnesį arba spalį.

- **Daugiau kaip 100** pavadinimų enciklopedijų, žinytų, žodynų, teisinių monografijų ir įstatymų rugsėjo 1-ąją Lietuvos Seimo bibliotekai perdavė Vokietijos Bundestago Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Hans Ulrich Klose. Tai jau antroji Vokietijos parlamento dovana Lietuvos Seimui. Vertingos literatūros bibliotekai Bundestagas yra padovanojęs ir 1994 metais.

- **Lietuvoje akredituotas** naujas JAV gynybos ir sausumos pajėgų atašė pulkininkas leitenantas Albert Zaccor. Jis šiame poste pakeitė nuo 1997 metų Jungtinių Valstijų saugumo bei gynybos interesams atstovavusį pulkininką leitenantą Michael Litwinowicz, rezidavusį Vilniuje. Naujasis atašė - jau vienuoliktas Jungtinių Valstijų karinis atstovas, akredituotas Lietuvoje.

HOLOKAUSTO MUZIEJUS NETRUKDO TYČIOJIMUISI IŠ LIETUVOS HIMNO

Jungtinėse Valstijose gyvenantys lietuviai pareikalavo, kad Washingtonė esantis Holokausto muziejus nustotų prekiauti Lietuvą ižeidžiančiu kompaktiniu disku.

Tokios iniciatyvos ėmėsi Chicagos Lietuvių Bendruomenė, kuri papiktino kompaktiniame diske įrašyta Lietuvos himno parodija.

Parodija, pavadinta "Lietuva, kruvinoji šalis" yra rinkinyje, kuris vadinasi "Kauno geto dainos". Juo prekiaujama

Holokausto muziejaus suvenyrų parduotuvėje.

Himno parodijoje Lietuva vadinama "kraujuota žeme", kuri turėtų būti "prakeikta per amžius". Toliau esama ir tokių prakeiksmų: "Tegul dega jūsų miestai ir visi kaimai, ir laukai. Žūkit jūs, kaip - žudėt mus, per visus amžių amžius".

Kai informaciją apie šios kompaktinės plokštelės turinį ir platinimą paskelbė "Lietuvos rytas", birželio pradžioje buvo gautas Holokausto muziejaus

vadovybės laiškas, kuriame atsiprašyta už Lietuvą ižeidžiančią parodiją, tačiau nurodoma, kad nebepavyks išvengti, jog šis įrašas netaptų prieinamas dar daugiau žmonių.

Tūkstančiams JAV lietuvių Chicagoje atstovaujanti organizacija "The Marquette Park Neighbours" kaltino muziejų tapus neapykantos nusikaltimo bendrininku, nes jame toliau prekiaujama šiuo kompaktiniu disku.

Reuters

NAUJI MOKSLAI VASARIO 16-OSIOS GIMNAZIOJE

Vasario 16-osios gimnazija naujuosius 1999/2000 mokslo metus pradėjo š. m. rugsėjo 30 d. Jau savaitgalį prieš tai į bendrabutį rinkosi vaikai iš viso pasaulio. Daugiausia mokinių atvyko iš Vokietijos - 54, iš Lietuvos užsiregistravo 32, iš Brazilijos - 1 iš Kanados - 2 mokiniai. Pirmą kartą gimnazijos istorijoje į ją įstojo ir 4 vokiečiai iš Huetttenfeldo miestelio, kurie taip pat mokysis lietuvių kalbos, dainuos lietuviškas dainas ir mokysis Lietuvos istorijos bei geografijos.

Mokslo metai pagal tradiciją prasidėjo su vėliavos pakėlimu ir ekumeninėmis pamaldomis, kurias pravedė katalikų

ir evangelikų kapelionai kun. Alfonsas Kelmelis ir kun. Rinald Fuhr. Jų metu buvo pasimelsta už mokinius, jų tėvelius, geradarius ir čia dirbančius ir jau mirusius mokytojus. Ypatingai prisimintas neseniai miręs buvęs mokyklos direktorius Vincas Natkevičius. Po to direktorius A. Šmitas pasveikino visus mokinius, mokytojus bei atvykusius tėvelius bei palinkėjo darbinių ir sėkmingų mokslo metų. Jis pranešė, kad per atostogas gimnazijoje nemažai kas pasikeitė. Gimnazijai suteiktas valstybinis pripažinimas. Per tai ji įgijo daugiau teisių. Dabar jau nebereikės abiturijos egzaminų laikyti iš 8

dalykų eksterno tvarka, jie bus tik iš 4 dalykų, kuriuos mokinytės pats pagal nustatytas taisykles pasirinktų. Dvylikos ir trylikos klasių semestriniai pažymiai įsiskaitys į abiturijos pažymių vidurkį, pagal kurį stojama į universitetą. Baigusieji dvylikos klasių ir atlikę praktiką, galės stoti į aukštesnes Vokietijos mokyklas. Baigusieji 10 klasių, gaus vadinamą "mažąją abituriją" (Mittlere Reife), su kuria galima mokyti geresnių profesijų. Oficialiai gimnazija dabar yra vokiečių-lietuvių dvikalbė mokykla. Šiems mokslo metams valdžios parama užtikrinta, o dėl tolimesnės ateities dar vyksta derybos.

gi

Vilnius, 1999.09.01. Lietuvos Mokslų Akademijos prezidentas B. Jodka, Vilniaus Universiteto Rektorius R. Pavilionis su žmona Marija, Prezidentas V. Adamkus, Vyriausybės kanclerė D. Kutraitė studijų metų pradžios iškilnėse Universiteto Didžiajame kieme. Rugsėjo 1 d. seniausia Lietuvos aukštoji mokykla - Vilniaus Universitetas iškilmingai paminėjo 420 metų sukaktį. Vl. Gulevičiaus nuotr. (ELTA)

LIETUVOS PREZIDENTAS LYGINO IDEALUS IR TIKROVĘ

Naujųjų mokslo metų proga sakdamas sveikinimo kalbą, Prezidentas Valdas Adamkus pažymėjo, kad viena svarbiausių švietimo pareigų buvo ir išlieka siekis "mažinti takoskyrą tarp idealų ir tikrovės, kelti realybę į dvasingesnį lygmenį".

"Daugeliui mūsų kelia nerimą didelis atotrūkis tarp mokyklose skiepijamų idealų ir kasdieninės tikrovės", pažymėjo Lietuvos vadovas. Jis kalbėjo trečią dieną - rugsėjo 1-ąją - Simono Daukanto aikštėje prie Prezidentūros surengtoje mokslo metų pradžios šventėje. Lietuvos vadovas sakė, kad švietimo bendruomenė visada buvo "jėga, sauganti ir tęsianti tautos tradicijas, stiprinanti kuriamąsias visuomenės galias". Kita vertus, tai jėga, ga-

linti esmingai prisidėti prie teigiamų visuomenės permainų, prie jos atsinaujinimo ir tobulėjimo, todėl norėtųsi, kad švietimo bendrija būtų kuo įtakingesnė, kalbėjo Prezidentas V. Adamkus.

Po Lietuvos vadovo kalbos Simono Daukanto aikštėje surengtas šventinis koncertas, kurio programoje skambėjo George Gershwin operos "Porgis ir Besė" koncertinis variantas.

Pirmąją dienos pusę lankydamos Rytų Lietuvos mokyklas, Prezidentas V. Adamkus netikėtai užsuko ir į Vaidotų kaimo pradinę mokyklą, tuo apstulbindamas ir ten dirbančius pedagogus, ir moksleivius. Iš anksto buvo planuota, kad Prezidentas apsilankys tik Dievoniškėje ir Juodšiliuose įsikūru-

siose mokyklose. Bet sužinojęs apie tai, kad Vilniaus rajone esanti lietuviška Vaidotų pradinė mokykla šiemet pasipildė ypač daug moksleivių, Lietuvos vadovas panorė kiek pakeisti kelionės maršrutą ir pats užsukti į šią mokyklą.

Mokykloje apsilankiusį Prezidentą nuliūdino skurdi šios švietimo įstaigos padėtis. Be kita ko, rugsėjo 1-osios nuotaką apgadino tai, kad per naujųjų mokslo metų pradžios šventę iš grotovo skambėjusio himno melodija dėl prastos aparatūros kokybės gerokai skyrėsi nuo tikrosios. Todėl Prezidentas nusprendė šią mokyklą paremti ateityje nupirkdamas jai bent jau naują grotuvą.

ELTA

DAUGELIO LIETUVOS POLITIKŲ POPULIARUMAS VASARĄ NEŽYMIAM SUMAŽĖJO

Kartu su krentančiu žmonių pasitikėjimu vasaros pradžioje suformuota Vyriausybė, ėmė mažėti ir ministro pirmininko Rolando Paksio populiarumas, tačiau jis tebelieka antras po prezidento Valdo Adamkaus.

Opozicijos lyderis Česlovas Juršėnas iš pirmojo politikų dešimtuko išstūmė socialinės apsaugos ir darbo ministrę konservatorę Ireną Degutienę.

Populiariausi Lietuvos visuomenės veikėjai rugpjūčio viduryje (proc., palyginti su birželiu):

1. Valdas Adamkus 88 -1
2. Rolandas Paksas 73 -2
3. Algirdas Brazauskas 67- 0
4. Kazys Bobelis 60 0
5. Vytenis Andriukaitis 56 -4
6. Artūras Paulauskas 53 -1
7. Romualdas Ozolas 48 -5

8. Egidijus Bičkauskas 44 0
9. Kazimiera Prunskienė 41 +2

10. Česlovas Juršėnas 39 +3
11. Irena Degutienė 38-7
12. Aloyzas Sakalas 36-1
13. Vytautas Šustauskas 33-1
14. Kęstutis Glaveckas 31-1
15. Algirdas Saudargas 30-3
16. Raimundas Mieželis 27-5
17. Antanas Terleckas 27 -1
18. Rimantas Smetona 25 -1
19. Stanislovas Buškevičius 23 -2

20. Vytautas Landsbergis 19 Bendrovė "Baltijos tyrimai" rugpjūčio 12-19 d. 104 Lietuvos vietovėse apklausė 1031 15-74 metų amžiaus Lietuvos gyventojų. Apklaustųjų sudėtis atitinka gyventojų sudėtį pagal lytį, amžių, išsimokslinimą, tautybę, gyvenvietės tipą.

Respublika

LIETUVOJE VALDININKŲ ATLYGINIMAI - DIDŽIAUSI

Didžiausią darbo užmokestį visame Lietuvos ūkyje antrąjį šių metų ketvirtį gavo aukščiausios valdžios ir valdymo institucijų darbuotojai.

Šių institucijų, taip pat ministerijų, departamentų ir kitų tarnybų tarnautojai balandžio birželio mėnesiais uždirbo vidutiniškai po 2277 litus (neatskaičius mokesčių) - 4,1 proc. daugiau nei pirmąjį ketvirtį.

Kiek mažiau už valdininkus antrąjį ketvirtį uždirbo bankininkai ir finansų makleriai - vidutiniškai po 2206 litus (3,4 proc. daugiau nei pirmąjį ketvirtį). Privačiame sektoriuje jie uždirbo po 2913 litų.

Didžiausius atlyginimus antrąjį ketvirtį taip pat gavo draudėjai - po 1894 litus, elektros gamintojai ir paskirstytojai - po 1664 litus, visuomenei teikiamų paslaugų (gynybos, teisėsaugos, policijos) darbuo-

tojai - po 1630 litų, ryšininkai - po 1475 litus (iš jų paštininkai - po 949 litus), popieriaus ir celiuliozės gamintojai bei leidėjai - po 1347 litus, chemijos pramonės darbuotojai - po 1305 litus, "Sodros" darbuotojai - po 1297 litus, nekilnojamojo turto verslininkai - po 1281 litą, dujininkai - po 1255 litus.

Mažiausiai antrąjį ketvirtį uždirbo žemės ūkio ir medžioklės (po 481 litą) bei žuvininkystės darbuotojai (578 litus).

Valstybinių mokyklų mokytojai uždirbo vidutiniškai po 1294 litus, valstybinių įstaigų gydytojai - po 1409 litus, socialiniai darbuotojai - po 980 litų.

Biudžetinių įstaigų darbuotojai uždirbo vidutiniškai po 1099 litus (2,1 proc. daugiau nei pirmąjį ketvirtį), pelno siekiančių įmonių - po 1067 litus.

BNS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PIRMININKO VYTAUTO LANDSBERGIO PAREIŠKIMAS

APIE LIETUVOS IŠSILAISVINIMĄ IR PUČISTŲ TEISMĄ

Laisvės dieną Lietuva sutinka su vėliavomis ir kai kuriais tarptautiniais pamatymais.

Kaip tik šiomis dienomis Rusijos Valstybės Dūmos deputatas Nikolajus Ryžkovas, buvęs SSRS Ministras pirmininkas, kuris 1999 metais vykdė blokadą prieš nepriklausomybę paskelbusią Lietuvą, pareiškė me spaudai keistai traktavo Vilniuje pasibaigusį pučistų teismą. N. Ryžkovas tapatina Rusiją su buvusia sovietų imperija ir teigia, jog šis teismas - "Rusijai nedraugiškas veiksmas".

Pačios Rusijos valstybinė pozicija nuo 1991-1992 metų yra kitokia. Tuomet pasirašytoje bei ratifikuotoje Rusijos-Lietuvos

Tarpvalstybinių santykių sutartyje Rusija pripažino Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą pagal 1990 metų kovo 11-osios aktus, taigi nestojo ir negali stoti prieš Lietuvą jos nepriklausomybės prieš pusėje. Lietuvoje visada prisimenama, kad viltinagai besireiškianti demokratine Rusija lemtingais momentais buvo Lietuvos pusėje.

1991 metų pučai Vilniuje ir Maskvoje, kuriuos turėtume matyti kaip vieną pučą - platų samokslą prieš laisvę ir demokratiją, buvo blogis. Lietuvos išsilaisvinimas nebuvo blogis Rusijai. Kai Rusijos politinė vadovybė taip matys įvykius ir padėtį, bus nauja Rusija.

Vilnius, 1999 m. rugsėjo 1 d.

LIETUVOJE ATIDUOTA 160 ŠAUNAMŲJŲ GINKLŲ

Nuo birželio 23 d., kai įsigaliojo Ginklų, šaudmenų, sprogstamųjų medžiagų savanoriško atidavimo bei ginklų ir šaudmenų įteisinimo laikinasis įstatymas, Lietuvos gyventojai įteisinti atidavė 139 vienetų ginklų (86 lygiavamzdžius ir 49 graižtvinius šautuvus bei 4 pistoletus). Kartu su ginklais, kurie buvo realizuoti atlygintiškai (5 lygiavamzdžiai šautuvai ir 1 pistoletas), paimti valstybės nuosavybėn (5 lygiavamzdžiai šautuvai ir 4 pistoletai) arba įteisinti šaulių sąjungos rinktinėms (1 lygiavamzdis ir 3

graižtviniai šautuvai bei 2 pistoletai), per tą laikotarpį legalizuota 160 ginklų.

Be to, fiziniams asmenims įteisinta 53 vienetai šaudmenų, o 917 paimta valstybės nuosavybėn. Ten pat valstybės nuosavybėn paimta 2 vienetai sprogmenų bei 3 kg sprogstamųjų medžiagų.

Minėtas įstatymas galioja iki rugsėjo 23 d. Vėliau neteisėtai laikomi ginklai, šaudmenys ir sprogstamosios medžiagos nebus legalizuojami ir juos turintys asmenys bus traukiami baudžiamojon atsakomybėn.

Vidaus Reikalų ministerija

Ar saugūs yra jūsų namai?

Daugumas mūsų savo namuose jaučiamės saugūs ir galvojame, kad niekas mums negali atsitikti mūsų namuose. Bet ar iš tikrųjų taip yra? The National Safety Council pranešimuose skaitome, kad 1997 metais JAV-ose mirė 28,400 žmonių, o 6,8 milijonai sužeisti namuose. Daugelio mirčių ir sužeidimų galima išvengti, jei atkreiptume dėmesį į tai, kas gali būti pavojinga namuose. Daugiausia mirčių pasitaiko gaisro metu arba žmogui griūvant. Kad išvengus to, reikia laikas nuo laiko patikrinti namus ir žiūrėti, kad jie būtų saugūs.

Norint išvengti netikėto gaisro pavojaus, namuose reikia turėti dūmų pajutėją kiekviename aukšte, arti miegamųjų kambarių, o jų baterijas turi būti tinkamos naudoti fire extinguisher ir kitose vietose, kur gali kilti gaisras. Rūbinėse naudokite fluorescentines elektros lemputes, nes paprasta lemputė greitai įkaista ir, jei drabužiai ar kas kita ant jos užkristų, gali kilti gaisras.

Pasitikrinkite savo namų elektros sistemą. Senuose namuose, ypač tuose, kurie pastatyti prieš 1920 metus, elektros laidai gali būti pasenę, supleišę, neapsaugoti. Tokie elektros laidai gali įžeibti kibirkštį ar turėti trumpą sujungimą. Todėl būtų verta, kad ypač senuose namuose, elektros sistemą patikrintų profesionalas elektrikas. Elektros laidai ir jungikliai taip pat gali būti nelaimingų atsitikimų priežastimi. Vonių kambarių, virtuvės ir lauko elektros jungikliai turėtų turėti ground circuit interrupters. Nepatartina naudoti papildomus laidus (extension cords), sujungiant keletą elektrinių aparatų ir viską įjungiant į vieną jungiklį. Perkrautas jungiklis gali sukelti gaisrą. Užuoat naudojant daug laidų ir juos sujungus į vieną jungiklį, paprašykite profesionalą elektriką įvesti daugiau elektros jungiklių.

Maži vaikai mėgsta viską liesti, visur kišti pirštus, dėl to nenaudojamus jungiklius uždenkite dangteliais, kurių vaikai negalėtų ištraukti. Tokius dangtelius galite gauti kiekvienoje namų reikmenų krautuvėje. Patikrinkite laidus visų savo namų apyvokos elektrinių reikmenų, žiūrėkite, kad jie būtų sveiki, nesutrūkę, nesulūžę. Naudokite tik tokius namų apyvokos elektrinius reikmenis, kurie yra patikrinti specialios agentūros, kaip "Uderwriters Laboratories" (paprastai ant reikmenų trumpai yra užrašyta UL).

Kad būtų išvengta dujinių ar elektrinių reikmenų sprogimų, leiskite specialistui, besikeičiant metų laikams, juos

patikrinti, arba galite kreiptis į vietinę dujų bendrovę.

Degančias medžiagas, pvz., dažus, valymo skiedinius, laikykite gerai vėdinamoje patalpoje. Rudenį ir žiemą, naudodami kilnojamą šildymo krosnelės atskirų kambarių šildymui, būkite atsargūs! Jei tos krosnelės yra arti užuolaidų, gali jas uždegti, jei jos apvirus, gali uždegti kilimą ar kitus daiktus, esančius netoli jų. Jei jūs naudojate kilnojamą šildymo krosnelę, ugniagesiai pataria nenaudoti žibalinės krosnelės, bet naudoti modernią, elektrinę, patikrintą UL ar kitų įmonių.

Tai, ko mes negalime matyti, gali būti pavojingiausia. Nematomos, neužuodžiamos nuodingos dujos gali būti namuose ir jos gali būti mirtinai pavojingos. Smalkės, radonas, švinas, įvairios kitos nuodingos dujos gali būti susekamos, retkarčiais patikrinant namus ir tam naudojant nebrangius prietaisus.

The National Safety Council pataria, kad carbon monoxide - smalkių pajutėjai turėtų būti kiekviename bute, netoli miegamųjų patalpų. Taip pat patartina reguliariai patikrinti radono ir švino kiekį namuose. Prietaisus patikrinimui galite nusipirkti namų reikmenų krautuvėse. Jeigu įtariate, kad jūsų namuose yra nors truputis pavojingų dujų, paprašykite kvalifikuotą kontraktorių arba tos rūšies specialistą, turintį tam leidimą, pašalinti nuodingas medžiagas ir panaikinti šaltinį, iš kurio jos ateina.

Šildymo ir vėsinimo sistemas reikia reguliariai tikrinti - atsiranda rūdžių, nutrupėjimų ir pan. Jei tai pučiamo oro sistema, reikia, patikrinti fan bels, kad jie būtų geri. Patariama iš pagrindų patikrinti šildymo ir šildymo sistemą prieš vasarą ir žiemą. Patikrinimui kvieskite kvalifikuotą specialistą, turintį tam leidimus. Karšto vandens šildytuvai, sako, gerai veikia 9-14 metų. Jei turite vandens šildytuvą, kuris yra senas, pakeiskite. Patikrinkite namų ir vandens šildymo ventiliaciją - vents, kad nebūtų užblokuota lapų ar laukinių gyvūnų. Air ducts yra labai mėgstamos paukščių ir voveraičių. Jie nori ten lizdelius sukurti. Vietinė gyvulių globos draugija paprastai tuos gyvulėlius pašalina.

Patikrinkite namus ir tas vietas, kuriose galite suklypti ir pargriūti. Vieną kartą metuose patikrinkite laiptų, verandų ir balkonų turėklus, kad jie nejudėtų, būtų gerai pritvirtinti ir saugūs. Ypač svarbu patikrinti balkonų turėklus po žiemos.

Laiptai namo viduje turi turėti turėklą bent vienoje pusėje. Turėklų stulpeliai turi būti mažiau nei 4 coliai vienas nuo kito,

kad vaikas negalėtų įkišti galvutės. Laiptų viršuje ir apačioje turėtų būti saugūs varteliai, kad apsaugotų mažus vaikučius nuo nusiritimo laiptais žemyn. Langų sietai turi būti saugūs, kad vaikas, tinklą paspaudęs, neiškristų per langą. Durų stiklai ir dušo durelės turi būti atsparūs, kad jų stiprumas ir storumas sumažintų galimybę sudužti, jei žmogus, paslydęs ir krisdamas, į jas atsitrektų.

Kilimai ant laiptų turi būti gerai pritvirtinti, kad neslidintų. Vonių kambaryje kilimėliai turi būti tokie, kurie neslidinėja. Voniųje laikykite specialų guminių patiesalą arba užklijuokite vonios dugne tam tikras juosteles, kad niekas negalėtų paslysti.

Reikia namus apsaugoti ir nuo netikėtų svečių - įsiveržėlių: kad langai ir durys būtų saugiai uždaryti, bet tuo pačiu, kad gaisro metu, pavojaus atveju lengvai būtų atidaromos iš vidaus. Lauko duris patartina turėti tokias, kurios lengvai atsida- ro iš vidaus, turi žiūrėjimo vilkelį (peephole), turi saugius ir deadbolt užraktus ir dvigubus deadbolt užraktus ant durų, kuriose yra langai.

Lauko durų deadbolt užraktai turi būti užrakinami iš vidaus ir iš lauko. Tuomet įsiveržėlis negali atidaryti durų iš vidaus, jei jis pramuša duryse esantį langelį, bando jas "ikišęs ranką", iš vidaus atidaryti. Durų raktą reikia laikyti ten, kur įsiveržėlis jo nepasiektų, bet jūs greitai galėtumėte pasiekti gaisro atvejus.

Langai turėtų turėti prietaisus, kad jų būtų negalima atidaryti iš lauko, bet lengvai atsida- rytų iš vidaus gaisro atveju. Nesvarbu, kur gyvenate - saugiamė rajone ar ne - patartina turėti apsaugos sistemą ir taip pat patartina, kad namas iš lauko būtų gerai apšviestas. Gerai turėti judesį pajuntančią apšvietimo sistemą; kai kas artina- si prie namo, užsidega šviesa. Nedorėliai nemėgsta šviesos. Patartina, keičiantis metų laikams, patikrinti savo namą iš vidaus ir lauko, kad viskas būtų tvarkoje ir saugu.

Daug maloniau ir ramiau gyventi, kai žinai, kad tavo namai saugūs.

JAV LB Krašto valdybos Socialinių Reikalų Taryba Parėngė "B. Jasaitienė ir A. Šmulskienė Naudotasi medžiaga iš "Chicago Tribune" (1999.2.12)

Iš Lietuvos Fronto Bičiulių poilsio ir studijų savaitės Dainavos jaunimo stovykloje, Manchester, Mich. Nuotraukoje dr. Kazys Ambrozaitis, dr. Rožė Šomkaitė, buvęs partizanas Povilas Vaičekauskas ir dr. Vytautas Majauskas. Tai buvo 43-joji studijų ir poilsio savaitė. Susidomėjimas ir dalyvių skaičius nemažėja, ji bus ruošama ir kitais metais J. Urbono nuotr.

Cezanne natiurmortas aukcione parduotas už 60,5 milijono dolerių

Sotheby aukcione už genialaus postimpresionisto Paul Cezanne natiurmortą nežinomas pirkėjas sumokėjo 60,5 mln. dolerių. Tai ketvirtas pagal brangumą meno kūrinys, parduotas pasaulio aukcionuose. Pasak aukciono impresionistinio ir šiuolaikinio meno eksperto Charles S. Moffett'o, P. Cezanne "Natiurmortas su užuominėmis" (1901) buvo parduotas už 60,5 mln. dolerių. Šis kūrinys yra vienas iš daugelio Cezanne tapytų, kuriuose jis vaizduoja savo namų interjerą. Aukcione parduotas P. Cezanne darbas "Natiurmortas su užuominėmis" (1901) buvo parduotas už 60,5 mln. dolerių.

buvo pirmasis iš čia pristatytų visuomenės veikėjos Beatsey Cushing Whitney ir jos vyro kolekcininko, finansininko ir diplomato Johno Hayaus Whitney asmeninei kolekcijai priklausių meno kūrinių. Aukcione dalyvavę pirkėjai savo pavardžių nenurodė. Brangiausiai iki šiol aukcione parduoto meno kūrinių laida, ašočių ir vaisių vaza yra "Daktaro Gachet portretas", už kurį "Christie" aukcione buvo sumokėta 82,5 milijono JAV dolerių.

Už paveikslą "sumokėta" su ma gerokai viršijo aukciono ekspertų nustatytą 35 mln. JAV dolerių kainą. Ankstesnė rekordinė suma - 28,6 mln. dolerių už P. Cezanne tapinį buvo sumokėta 1993 metais irgi Sotheby aukcione. Aukcione parduotas P. Cezanne darbas "Natiurmortas su užuominėmis" (1901) buvo parduotas už 60,5 mln. dolerių.

Antras brangiausiai aukcione parduotas darbas yra Pierre-Auguste Renoir'o "Prie Galetto malūno" (78,1 mln. JAV dolerių), trečiasis - V. van Gogh'o "Autoportretas, kuris už 71,5 mln. JAV dolerių buvo parduotas praėjusį rudenį.

Omnitel Laikas

Williams ateina į Lietuvą

JAV bendrovė Williams rugsėjo 2 d. pranešė, jog visi ekonominiai klausimai dėl Mažeikių naftos pirkimo su Lietuvos vyriausybe jau išspręsti. Williams Lietuva generalinis direktorius Randy Majors interviu agentūrai Reuters sakė, jog jis yra optimistas, ir derybų dėl Mažeikių naftos pirkimo, kurios tęsėsi pusantrų metų, ši mėnė- si bus baigtos. Anot Majorso,

susitarta, kad Williams įsigis 51 proc. Mažeikių naftos akcijų. Williams investicijos leistų modernizuoti šios Baltijos valstybės strategiškai svarbią, bet patiriančią daug nesėkmių Mažeikių naftą. Bendrovė pagal planuojamą investicijų programą gautų 550 mln. JAV dolerių ir galėtų tapti konkurentabilia Vakarų Europos rinkose. REUTERS

Pasaulinis atšilimas gali vėl sukelti visuotinį atšalimą

Pasaulinis atšilimas gali sukelti visuotinį atšalimą, koks ištiko Žemę ledynmečio pabaigoje, žurnale "Nature" skelbia mokslininkai.

Pasirodo, prieš 8,2 tūkst. metų tirpstant ledynams, į šiaurės Atlantą priplūdo tiek šalto vandens, kad Žemės klimatas per kelis dešimtmečius atvėso keliems šimtams metų. Šis šaltasis periodas buvo žinomas, tačiau jo priežastis iki šiol lik-

davo paslaptimi.

Jei kitame šimtetyje dėl Žemės klimato pašiltėjimo ap- tirps šiuolaikiniai ledynai, pavyzdžiui, Grenlandijos, tai gali sukelti panašų "pasaulinį tvaną" ir klimato atvėsimą.

"Mums pasisekė, kad klimatas beveik nesikeitė 8 tūkst. metų. Bet kas žino, ar vėl ne- siartina didžiulės permamos?", sakė Penn universiteto klima- tologas Richard Alley.

BNS

Taupydama biudžeto lėšas Lietuvos Vyriausybė mažina premijas

1997 metais Vyriausybė įsteigė Lietuvos Respublikos Vyriausybės meno premijas, kurios atsižvelgiant į komisijos siūlymus, buvo teikiamos du kartus per metus - Vasario 16 d. ir Liepos 6 d. išvakarėse. Ats- kiru Vyriausybės nutarimu bu- vo nustatytas tokių premijų dydis - 37,500 litų ir lėšos ski-

riamos iš Vyriausybės rezervo fondo. Dabartinė Vyriausybė, siekdama griežtai taupyti lėšas bei įvertindama šalies finan- sines galimybes, nusprendė per- pus sumažinti meno premijų dydį ir skirti jas iš Kultūros ministerijos biudžeto lėšų.

Vyriausybės spaudos tarnyba

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey da- lyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINE- RĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunos- šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogūs susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruo- menės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYER FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoj - OHLERT- RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigų kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Ta- vern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.
-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.
Fasolino
MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENITĖLE VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALE -

†
KVEČAS
JONAS
1933+1976

Folkloro ansamblis "Jorė" atlieka meninę programą Wa- shingtone, DC B. Čikoto nuotr.

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Kova tarp tikėjimo ir netikėjimo (2)

Nebe puolamas šiandien atvirai tikėjimas tik dėl to, kad mato, jog atvira kova nevisada yra sėkminga. Ir mūsų dienomis tikėjimo ir netikėjimo kova ne nutilo, o kita pavidalą įgijo.

Pažiūrėkime į gyvenimą, ar iš tiesų krikščionybė taip šiandien toleruojama, kaip visur skelbiama. Beieškant į šį klausimą atsakymo, tuojau paaiškės, kad ši tolerancija gyvenimo tikrovėje daug siauresnė, negu žodžiuose. Tai, kas iš tiesų pakenčiama, tai tik - bažnytinė praktika. Neuždarinėjamos bažnyčios ir nedraudžiamos naujos statyti, nekliudoma turėti kunigų seminarias, nepriekaištaujama dėl nuėjimo sekmadieniais į pamaldas. Toleruojama bažnytinė praktika, nors jai ir nepriskiriama didesnės reikšmės. Jeigu ir nusistebima dėl laiko veltui gaišinimo, tai vis tiek tiesioginio pavojaus iš to neregima. O kartais bažnyčion vaikščiojimas net užgiriamas dėl žmonių paraginimo dorai gyventi ir duoti valstybei gausias šeimas. Bet visa ši tolerancija (ar net palankumas) krikščionybei tuojau pat sudūžta, kai susiduriama su ja gyvenime. Pakanka prisiminti, kokias audras visų kraštų parlamentuose sukelia katalikų reikalavimas turėti savo mokyklas ir gauti jų išlaikymui reikalingą paramą. Dingsta prieš šį natūralų katalikų reikalavimą visa anksčiau skelbtoji tolerancija, nes čia jau ižiūrimas "pavojus". Samprotaujama: tų, kurie jau vaikšto į bažnyčią, vis tiek jėga nepalengksi, bet kaip leisti krikščionybei "užnuodyti" jaunimą! Todėl ir stojama piestu prieš krikščioniškąjį jaunimo auklėjimą.

Bet čia ir paaiškėja visas anksčiau skelbtosios tolerancijos dviprasmiškumas. Toleruojama krikščionybė tik žmogaus sąžinėje (nes vis tiek nėra jokių priemonių sąžinei pavergti), bet kovojama prieš krikščionybę gyvenime. Pakenčiamas Viešpats, kol Jis tegarbinamas bažnyčios sienose, bet kovojama prieš jo išėjimą į gyvenimo viešumą. Nieko nesakoma prieš bažnytinę praktiką, nes mažai jai vertės skiriama, bet kovojama prieš Bažnyčią, nes joje susiduriama su krikščionybe nebe kaip su atskiros žmogaus išitinimu, bet ir kaip su viešojo gyvenimo jėga. Todėl ir tenka konstatuoti: vadinamoji mūsų laiko tolerancija nėra kovos prieš krikščionybę iš viso atsisakymas, o greičiau tik šios kovos pridengimas skambiu laisvės vardu.

Iš tiesų, kada mūsų dienomis katalikams sakoma "nedraudžiame jums eiti į bažnyčią, bet ko jūs veržiatės į viešąjį gyvenimą?", kas gi tuo manoma? Ne kas kita, kaip štai kas: užsidarykite į bažnyčias, o gyvenimą palikite mums! Ar tai nėra kovojimas prieš katalikybę? Be abejo, nes norima Kristų išstumti iš gyvenimo ir katalikybę padaryti tik privačiu atskiros žmogaus reikalu. Ir visa ši kova prieš katalikybę vedama tolerancijos bei sąžinės laisvės principu. Sakoma: kaip galime pakeisti, kad jūs, išvesdami Kristų iš bažnyčių prieblandos į gyvenimo viešumą, prievartautumėte mūsų sąžinės laisvę? Lyg viešasis gyvenimas tebutų kokia laisvamanė šventykla!

Todėl ir tenka pasisakyti dėl šios ateistinės tolerancijos, kuri krikščionybės viešajame gyvenime reiškiasi iš anksto apšaukia sąžinės laisvės pažeidimu. Pripažįstame, kad kiekvienos tiesos radimas yra ne prievartos, o sąžinės dalykas. Reikšdamiesi viešajame gyvenime, katalikai nenori niekam katalikybę prievarta užmesti. Kaip kiekviena tiesa, taip ir krikščionybė gali būti žmogaus tik laisvai priimta.

(bus daugiau)

Nijolė Maslauskienė

Lietuvos komunistų tautinė ir socialinė sudėtis 1939 m. pabaigoje–1940 m. rugsėjo mėn.

5

1940 m. pradžioje LKP CK sudarė 14, 1940 m. birželio mėn. – 13 žmonių. Tarp LKP CK narių 9 buvo lietuviai, 4 žydai, 1 latvis. Visi 13 LKP rajonų komitetų sekretorių buvo lietuviai. Tarp LKP CK instruktorių maždaug pusė buvo lietuviai ir tiek pat – žydai.

Kita dokumentų grupė – 1940 m. spalio mėn. LKP(b) miestų ir apskričių organizacijų komunistų sąrašai. Į juos surašyti visi 1940 m. vasarą registruoti, iš kalėjimų ir stovyklų paleisti, ketvirtajame dešimtmetyje iš LKP pasitraukę komunistai. Svarbiausias sąrašų trūkumas tas, kad juose atspindi tendencija didinti LKP, ypač pagrindinės, narių skaičių, todėl čia yra daug fiktyvių komunistų. Tuo metu komunistai dažnai keitė gyvenamąją vietą, dalis jų pagrindžio laikotarpio veikė visai kitose vietovėse. Sąrašai buvo sudaryti partijos valymo išvakarėse, po to, kai 1940 m. rugpjūčio-rugsėjo mėn. buvo apribotas amatininkų, prekybininkų ir verslininkų priėmimas į partiją. Norėdami lengviau patekti į partiją, kai kurie asmenys jau sąmoningai iškreipė savo anketinius duomenis: „suproletarino“ socialinę padėtį, nuslėpė priklausymą Lietuvos Respublikos partijoms ir organizacijoms. Kai kurios apskritys sudarė kelis sąrašų variantus. Antai Rokiškio apskrities komitetas pateikė du skirtingus to paties laikotarpio sąrašus. Kauno apskrities komunistų sąrašas labai netikslus, tik orientacinis, jame įrašyta nemažai fiktyvių komunistų. Dėl tuo metu atsiradusios tendencijos nuslėpti ir išbraukti iš sąrašų amatininkus, prekybininkus ir kitus, anot komunistų, „smulkiaburžuazinius“, daugiausia žydų tautybės komunistus Kauno, Rokiškio, Zarasų ir kitų apskričių sąrašuose neįrašyti kai kurie žydų tautybės pogrindininkai. Tačiau juose daug fiktyvių rusų tautybės komunistų, ypač Rokiškio apskrityje. Pagal šiuos 1940 m. spalio mėn. sudarytus komunistų sąrašus suskaičiuojame 1593 pagrindinės LKP narius, iš jų 52 proc. darbininkų, 24 proc. valstiečių, 4 proc. tarnautojų, 2 proc. amatininkų ir prekybininkų. Moterys sudarė 10 proc., vyrai – 90 proc. Tarp komunistų pagrindininkų 61,33 proc. buvo lietuvių, 15,0 proc. rusų, 23,54 proc. žydų ir 0,12 proc. kitų tautybių asmenų. Čia įrašyti 160 iš LKP ketvirtajame dešimtmetyje pasitraukę ar iš jos pašalinti, bet 1940 m. vasarą grįžę komunistai. Pagal šiuos sąrašus LKP(b) CK organizacinis instruktorių skyrius suskaičiavo 1507 pagrindinės LKP narius. 86 asmenų skirtumas susidarė dėl elementarių aritmetinių klaidų LKP(b) CK suvestinėje ir dėl to, kad kai kuriuos komunistus, kurie nenurodė tikslaus buvimo pagrindinėje LKP stažo, minėtas skyrius laikė fiktyviais pogrindininkais, norėjusiais „paankstinti“ partinį stažą, ir priskyrė juos po 1940 m. birželio 15 d. į LKP įstojusių asmenų grupei.

LKP centro, miestų ir apskričių komitetų posėdžių protokoluose esanti informacija apie pagrindinės LKP narius iš esmės sutampa su ta, kuri yra komunistų sąrašuose bei miestų ir apskričių komitetų dokumentų komplekse. Antai pagal LKP(b) CK biuro 1940 m. lapkričio–1941 m. gegužės mėn. posėdžių, svarsčiusių VKP(b) bilietų išdavimą, protokolus, partinius bilietus gavo 1378, o po apeliacijų svarstymo birželio mėn. – 1390 pagrindinės LKP narių. Tarp jų 50 faktiškai įstoję į LKP 1940 m. vasarą, tačiau sugebėjo „paankstinti“ partinį stažą (gauti rekomendacijas, patvirtinančias jų ryšius su pogrindininkais: bei paramą jiems) ir įforminti narystę nelegalioje LKP. Partijos valymo metu iš LKP dėl įvairių priežasčių buvo pašalinta 312 (po apeliacijų svarstymo – 300) pogrindininkų bei 82 fiktyvūs nelegalios komunistų partijos nariais pasivadinę asmenys. LKP(b) CK biuro posėdžių protokoluose yra informacijos apie 1597 nelegalios LKP narius ir 93 iš LKP ketvirtajame dešimtmetyje pašalintus ar iš jos pasitraukusius, bet 1940 m. birželio pabaigoje– rugpjūčio mėn. grįžusius

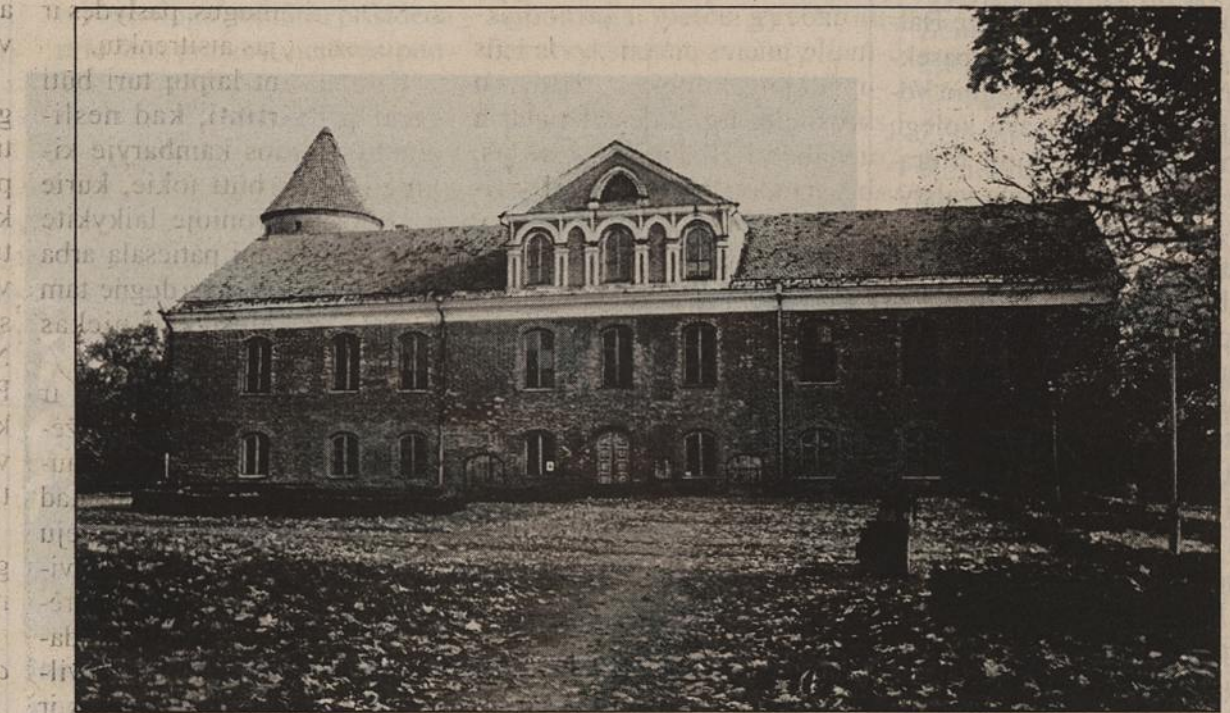
Kokį Raudondvario ansamblį matysime trečiame tūkstantmetyje?

Kalbėsime apie Raudondvarį, Raudondvario dvaro ansamblį, anot poeto Simono Stanevičiaus, išikūrusį „...kur Nevėžis pro raudoną dvarą savo vandeniį čystą ing Nemuno varo“.

*Koks jis buvo prieš du ar tris šimtmečius?**Koks jis dabar?**Kokį matysime trečiame tūkstantmetyje?*

Tai tik trys, atrodytų, paprasti klausimai. Į kurių du pirmuosius kur kas lengviau rasti atsakymus, tačiau trečiasis - klausimų klausimas. Jį galima būtų palyginti su arklų, pažeriančiu iš akmenuotos dirvos gausybę didesnių ar smulkesnių akmenų. Tačiau apie viską iš eilės.

Taigi, pirmasis klausimas. Jis - pats romantiškiausias, nes praeitis visuomet paslaptinga, net kažkiek mistiška. Kodėl? Galbūt todėl, kad mus skiria beveik keturių šimtmečių laiko atkarpa nuo tų akimirų, kuomet buvo padėtos pirmosios iš raudono molio išdegtos plytos į Raudondvario pilies pamatus. Turima lyg ir pakankamai žinių apie Raudondvario pilies atsiradimą (anksčiau vietovė vadinta Naujuoju Aukštadvariu, Aukštuoju Raudondvariu, Raudonpiliu), jos statybos pradžią ir pabaigą, tačiau tai tik skaičiai, faktai ir įvykių nuotraukos. Labiau turbūt mus visus domina to laikmečio žmonės, statę pilį ir kūrę aplinką apie ją. Juk tai ne tik pirmųjų pilies šeimininkų Vaitiekiaus ir Jono Dziavialtauskų bei vėlesnių jos perėmėjų (J. Kosakovskio, Radvilų, Vorlovskio, Zabielių ir grafų Tiškevičių) likimai, bet ir kitų šiose gražioje apylinkėse gyvenusių ir sun-

Raudondvario pilies

L. Simonavičiaus nuotr.

kiai dirbusių žmonių likimai, kurių prakaitu taip gausiai palaistytas kiekvienas dvaro ansamblio parko centimetras. Ženklausiai pasikeitimai vyko Raudondvario pilies šeimininkų tapus grafui Benediktui Tiškevičiui ir vėliau pradėtus darbus tęsiant jo palikuonims. Pėr palyginti trumpą laiką (žinant to laikmečio technines galimybes) buvo pastatyta oranžerija, didžiulės gražios architektūros arklidės, ofcinos ir kiti statiniai. Grafams Tiš-

kevičiams valdant suklestėjo ne tik visas dvaro ansamblis, buvo sukaupta gausi ir vertinga knygų bei meno kūrinių kolekcija, bet tuo laikmečiu iškilo ir dar vienas Raudondvario pasididžiavimas - gražuolės bažnyčios pastatas.

Kaip žinote, Raudondvario dvaro ansamblio neaplenkė skaudūs sugriovimai, negailėtingi gaisrai ir kitos negandos. Tad koks gi vaizdas buvo Raudondvario dvaro ansamblyje dvidešimtojo amžiaus vidury-

domėjo, bet 1952 m. net pradėjo ardyti jų griuvėsius. Kitaip į vertingą architektūros palikimą pasižiūrėjo Žemės ūkio mechanizacijos ir elektrifikacijos mokslinio tyrimo institutas, išikūręs 1957 metais. Jau 1959 metais užsakyta restauratoriams atlikti rūmų griuvėsijų tyrimus ir parengti jų atstatymo projektą. Rūmų restauracija pradėta 1962 metais, o baigta 1967 m. pradžioje. Tuo metu buvo restauruota oranžerija, o kiek vėlesniais metais suremontuotas ir buvęs dvaro arklidžių pastatas.

Jau daugiau nei keturis dešimtmečius Raudondvario ansamblio naujuoju šeimininku (nors tupūtį pakeitusiu pavadinimu) yra Lietuvos žemės ūkio inžinerijos institutas (LŽŪII). Tai reiškia, kad visas rūpestis dėl ansamblio pastatų, didžiulės parko teritorijos, šlaitų apie parką, tvenkinių ir kitų nemažų plotų priežiūros krenta būtent ant LŽŪII pečių.

Tad kokias gi dienas gyvena šis XVII a. renesanso, turintis neogotikos ir manierizmo elementų, architektūros paminklas, kultūros paveldo objektas, saugomas valstybės? Ar pakankamas valstybės dėmesys

(nukelta į 5 psl.)

Dvaro ansamblio fragmentas, priekyje - oranžerija

L. Simonavičiaus nuotr.

komunistus (iš viso – 1690 žmonių).

Aptarti dokumentų kompleksai turi vieną esminį trūkumą – juose neužfiksuoti komunistai, kurie, pasipiktinę Lietuvos okupacija, patys pasitraukė iš Lietuvos komunistų partijos. Jie nesiregistravo LKP miestų ir apskričių komitetuose ir 1940 m. nesikreipė dėl bilietų išdavimo. Turbūt tokių buvo nedaug.

Apibendrinus duomenis galima teigti, kad 1940 m. birželio mėn. laisvėje veikė 1248 komunistai pogrindininkai. Įskaitant LKP vadovybę partijoje buvo 1261 narys. Pagal socialinę padėtį 48 proc. sudarė darbininkai, 24 proc. – valstiečiai, 24 proc. – prekybininkai ir amatininkai, 4 proc. – tarnautojai. Moterys sudarė 10 proc., vyrai – 90 proc. komunistų. Lietuvių buvo 54,4 proc., žydų – 30,6 proc., rusų – 14,2 proc. ir kitų tautybių – 0,7 proc. Dauguma komunistų (81,89 proc.) turėjo pagrindinės veiklos stažą iki 1939 m. Iš viso pogrindinėje LKP, įskaičiuojant laisvėje buvusius, įkalinčius, 1938–1939 m. pasitraukusius, o 1940 m. birželio mėn. į partiją grįžusius komunistus, buvo beveik 1600 narių. Palyginimui pažymėsime, kad Latvijos KP 1940 m. birželio mėn. turėjo 968, o Estijos KP – 150 narių.

Okupacijos išvakarėse LKP buvo negausi, socialine sudėtimi nevienalytė ir daugiatautė organizacija. Joje buvo neproporcingai daug rusų ir žydų.

LKP sudėtis 1940 m. birželio-rugsėjo mėn.

SSRS okupavus Lietuvą, 1940 m. birželio 25 d. LKP buvo legalizuota ir tapo pagrindine marionetine okupacinio režimo atrama Lietuvoje. Kurį laiką VKP(b) laikė Lietuvos komunistų partiją atokiau nuo SSRS aneksinių veiksmų Lietuvoje, neleido kištis į politinius įvykius ir per Kominterną tramdė jos akcijas. Tokią VKP(b) vadovybės poziciją nulėmė SSRS kariniai strateginiai planai (pirmiausia reikėjo sukurti ir vakarūs nustumtą SSRS pasienio liniją Pabaltijyje) ir Lietuvos inkorporavimo į SSRS mechanizmas. Siekdamą įtraukti Lietuvos vyriausybę į šių planų

(nukelta į 4 psl.)

■ Estijos prezidentas Lennart Meri Amerikos prekybos centre Štutgarte skaitė tradicinį pranešimą, kuriame apžvelgė Baltijos regiono evoliucijos pasekmes Vokietijai. Jis paragino Vokietiją nepamiršti savo kolegų Suomijoje bei Švedijoje ir drąsiau investuoti Baltijos valstybėse, esančiose prie Europos Sąjungos vidaus jūros.

■ Estija neperka Rusijos Federacijoje (RF) energijos, tačiau jos ir RF energetikos sistemos yra susijusios. Taigi sustojus RF elektros sistamai, gali būti sustabdyta visa Estijos informacinės technologijos sistema. Taip apibrėžia problemą 2000 Estijos krizių komiteto vadovas E.N.Kross.

■ Estijos valdanti partijų koalicija nusprendė atsisakyti vasaros laiko sistemos. 1994 m. ES septintoji direktyva numato, kad prie vasaros laiko turi būti pereinama iki 2001 m.

■ Latvijos rinkiminė komisija atidarė piliečių parą rinkimo punktus, kuriuose iki spalio 5 d. bus galima pasisakyti dėl pensijų reformos. Jei dešimtoji piliečių dalis pasirašys pateiktą peticiją, turės būti surengtas referendumas, kuriame bus sprendžiama, pritariti ar atmesiti naują pensijų įstatymą. Parlamento priimtas, tačiau prezidentės nepasirašytas įstatymas numato, kad pensijos bus pradamos mokėti asmenims, sulaukus 62 m. amžiaus ir nebus mokamos dirbantiems pensijinio amžiaus asmenims. Iki šiol pensijinis amžius buvo 55 m. moterims ir 60 m. vyrams.

■ Latvijos ginkluotųjų pajėgų spaudos tarnyba paneigė Interfax'o pranešimus apie Latvijos karininkų pagalbą, rengiant islamo kovotojus Čečėnijoje. Ši Rusijos agentūra buvo pranešusi ne tik apie Latvijos, bet ir apie Baltijos valstybių karininkų talkininkavimą.

■ RF Vidaus reikalų ministerija (VRM) spaudos tarnybos pranešimu, 2000 kovotojų kontroliuoja 6 gyvenvietes Dagestane - Gamijachą, Šušiją, Tuchčarą, Acharą, Duči ir Novolaksoje (Informuoti šaltiniai RF jėgos struktūrose teigia, kad Dagestane ir Dagestano-Čečėnijos pasienyje yra sutelkta virš 5000 kovotojų). Jiems vadovauja Šamil Basajev ir Chatab. Tokiu būdu pradėtas bendras destabilizacijos planas.

Tradicinė Lietuvių Diena Frackville, PA

Rugpjūčio 14-15 dienomis šiaurės rytų Pensilvanijoje angliakasių apgyventoje srityje, Schuylkill Mall parduotuvių centre, Frackville, PA, įvyko 85-oji tradicinė Lietuvių Diena.

Pensilvanijos lietuviai angliakasiai ilgus metus per Žolinės šventę arba arčiausią prie

pelnas skiriamas Lietuvos našlaičių paramai.

Rengėjai taipgi išnuomojo tuščią parduotuvę, kur įrengė lietuvių tautodailės ir istorijos parodą - tikrą muziejų - kuriame stengėsi supažindinti amerikiečius su Lietuva.

Programoje dalyvavo šokėjai

Šv. Juozapo parapijos vaikų šokėjų grupė su vadove Joanne Kegolis K. Čižiūno nuotr.

jos sekmadienį ruošė gegužines, kurios sutraukdavo tūkstančius dalyvių. Daugelį metų vykdavo Lakewood Parke, angliakasių apgyventoje srityje. Prieš kelerius metus parką uždarė, iškilmes teko perkelti kitur. Pastaruosius kelis metus vyksta dvi dienas - šeštadienį ir sekmadienį - Schuylkill Mall.

Savo darbus šiame ten pardavinėjo gintaro, medžio drožinių ir šiaudinukų menininkai. Taipgi buvo pardavinėjami tradiciniai valgiai - kugelis, baltandėliai ir šaltibarščiai. Visas

iš Philadelphiaus tautinių šokių grupės ir vietinės Mahanoy City Šv. Juozapo parapijos vaikų grupė *Gintaras*. Vaikai, Amerikos lietuvių angliakasių vaikaičiai ir provaikaičiai, angliškai sugiedoję kelias bažnytinės giesmes ir pašoko lietuvių tautinius šokius, jų tarpe *Kalvelė*.

Rengėjai, kurių daugelis jau neberašo lietuviškai, prašė manęs pasiūti "Darbininkui" kelias grupės nuotraukas, tuo būdu norėdami supažindinti skaitytojus su jų tebesitęsiančia veikla.

Kęstutis Čižiūnas

Pasirašyti Lietuvos - JAV susitarimai žemės ūkio srityje

Š. m. rugpjūčio 26 d. Washingtone buvo baigti Lietuvos-JAV bendradarbiavimo žemės ūkio srityje susitarimo pasirašymo formalumai. JAV Žemės ūkio departamente susitarimą pasirašė JAV ūkio psekretoriaus pavaduotojas J. Schoeder ir Lietuvos Respublikos Ambasadorius JAV St. Sakalauskas. Kiek anksčiau, š. m. gegužės mėn., Vilniuje šį dokumentą pasirašė Lietuvos Žemės ūkio ministras E. Makelis ir JAV Ambasadorius Vilniuje K. Smith. Dokumente numatomos programos, pagal kurias JAV ekspertai konsultuos Lietuvos žemės ūkio atstovus šiose srityse: informacinių sistemų

žemės ūkyje diegimo, kaimo plėtros, agroverslo vystymo bei biotechnologijų. Numatomi būdai plėsti šalių verslo kontaktus žemės ūkyje, keistis informacija, užsiimti bendrais moksliniais tyrimais žemės ūkyje, skatinti privačią bendradarbiavimo, iniciatyvą. Pasirašytas susitarimas padės išplėsti abipusiai naudingą Lietuvos ir JAV bendradarbiavimą visoje žemės ūkio srityse bei žymiai paspartins jau esamų ryšių plėtrą.

K. Kriščiūnas

Lietuvos Respublikos ambasados Washingtono Pirmasis Sekretorius ekonomikos klausimais

Kolekcija apie lietuvių skautų veiklą išeivijoje dovanota Lietuvos muziejui

Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus Kaune papildytas dar viena privačia kolekcija. Kanadoje gyvenantis Vladas Stabas muziejui padovanojo beveik 150 eksponatų apie Lietuvos skautų veiklą išeivijoje. Filatelijos kolekciją sudaro firminiai vokai, ženklai, proginiai atvirlaiškiai, skirti skautų stovykloms Vokietijoje, JAV, Australijoje. Muziejaus Numizmatikos skyrių pa-

pildė ir skautų vėliavų steigimo aktai. Numizmatikos skyriuje saugomas gausiausias pasaulyje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės monetų rinkinys, žymiausi XIV amžiaus lietuviškų pinigų lobiai, XIV - XIX amžių medaliai, valstybiniai garbės ženklai, patekę į muziejų 1940-aisiais, likvidavus Prezidentūrą. Iš viso Numizmatikos skyriuje yra apie 200 tūkst. eksponatų.

Respublika

Baltijos ir Vokietijos ministrai - už atvirą Europos Sąjungą ir NATO

Trijų Baltijos šalių ir Vokietijos užsienio reikalų ministrai pareiškė, kad Europos Sąjunga ir NATO privalo būti atviros narystės kriterijus atitinkančioms kandidatėms.

Ministrai po vienos dienos politinių konsultacijų Taline penktadienį paskelbė komunikatą, kuriame pažymi, kad šalis, atitinkanti Europos Sąjungos (ES) kriterijus, turėtų būti pakviestos intensyvių narystės derybų per bloko viršūnių susitikimą Helsinkyje šiemet gruodį.

"Šiame kontekste ministrai pažymėjo nuolatinę Latvijos ir Lietuvos pažangą", sakoma komunikate.

Pasak dokumento, ministrai aptarė NATO Washingtono viršūnių susitikimo svarbą Europos ir transatlantiniam saugumui, įskaitant Aljanso atvirumą visoms kandidatėms, tarp jų ir Estijai, Latvijai ir Lietuvai.

Baltijos šalių ministrai patvirtino pasiryžimą kuo geriau išnaudoti Washingtono susitikime priimto Narystės veiksmų plano galimybes, ruošiant ir įgyvendinant nacionalines pasirošimo būsimai narystei NATO programas.

"Vokietijos užsienio reikalų ministras pripažino ir sveikino Estijos, Latvijos ir Lietuvos

nuolatinės pastangas ir pažangą, prisiimant atsakomybę ir įsipareigojimus šioje srityje. Jis taip pat sveikino Estijos, Latvijos ir Lietuvos paramą Euroatlantiniam saugumui bei praktinį indėlį į stabilumą pietryčių Europoje", sakoma bendrame komunikate, kurį pasirašė ministrai J. Fischer, T. Hendrik Ilves, Indulis Berzins ir A. Saudargas.

Pasak Lietuvos URM, Vokietijos ministras J. Fischer šiame jau ketvirtajame susitikime pagal formulę "3+1" pažymėjo, kad Vokietija yra suinteresuota naujų narių priėmimu į ES ir nuosekliai to siekia.

Pasak ministro, Vokietija nori, kad plėtra vyktų kaip galima greičiau, laikantis objektyvių kriterijų.

Lietuvos ministras A. Saudargas susitikimo dalyviams sakė, kad Lietuva yra pasiruošusi deryboms ir laukia aiškaus signalo iš Helsinkio viršūnių susitikimo.

Susitikimo dalyviai taip pat aptarė regioninį bendradarbiavimą ir saugumo problematiką.

Vėliau įvykusiame dvišaliame susitikime A. Saudargas ir J. Fischer apžvelgė Lietuvos ir Vokietijos bendradarbiavimą bei pratęsė dialogą apie ES plėtros aktualijas.

BNS

Vytės Nemunėlio saldainiai

Gricevičiaus saldinių fabrikas "Rūta", veikiantis Šiauliuose, gamina daugiau kaip 100 saldinių rūšių. Tarp naujų šių metų gaminių bus ir Vytės Nemunėlio saldainiai. Poetas Bernardas Brazdžionis sutiko pasirašyti sutartį su literatūros almanacho rėmėju - saldinių fabriku. "Rūta" galės naudoti poeto slapyvardį, parašą, poezijos ištraukas. "Rūtos" produkcija vežama į Baltijos šalis, Rusiją, JAV. 1993 11 17 fabriką susigražino tikrieji jo savininkai. Jie rūpinasi įmonės tvarkymu.

Lietuvos aidas

Buvęs Lenkijos ambasadorius Lietuvos pusėje

Buvęs Lenkijos ambasadorius Lietuvoje Jan Widacki, oponuodamas kai kuriems savo šalies politikams, viešai pareiškė, kad Vilniaus krašto autonominių teismas buvo teisingas. Laikraščiu "Gazeta Wyborcza" p. Widacki sakė, kad visi baudžiamieji kodeksai draudžia veiksmus, nukreiptus prieš valstybės nepriklausomybę ir teritorinį vientisumą. Jis piktinasi Lenkijos senatorių pareiškimais Vilniuje, kuriais pasmerkti nuosprendžiai lenkų autonomijos skelbėjams Šalčininkų rajone. Kaip žinoma, Lietuvos apeliacinis teismas prieš porą savaičių skyrė laisvės atėmimo bausmės penkiems buvusiems Šalčininkų rajono tarybos nariams bei Komunistų partijos veikėjams. Šis teismas sugriežtino pirmojo teismo paskirtas bausmes daugiau kaip dvigubai - iki 1,5 - 3,5 metų.

Respublika

Rudens ritmai

S. Žvirgždo nuotr.

Nijolė Maslauskienė

Lietuvos komunistų
tautinė ir socialinė sudėtis
1939 m. pabaigoje-1940 m. rugsėjo mėn.

3

(atkelta iš 3 psl.)

įgyvendinimą, VKP(b) nebuvo suinteresuota, kad LKP savo veiksmams sukomplikuotų padėtį ir sukeltų visuomenės pasipriešinimą. Todėl ypatingus SSRS įgaliojimus turėjęs Vladimiras Dekanozovas vos atvykęs į Kauną sutelkė savo rankose vadovavimą Lietuvos komunistų partijai, kad galėtų kontroliuoti ir norima linkme nukreipti jos veiksmus. 1940 m. birželio 15-25 d. SSRS naudojo LKP kaip įrankį politinei dezinformacijai ir klastingoms politinėms insinuacijoms, susijusioms su aneksijos mechanizmu, todėl iki birželio 25 d. neleido jos legalizuoti, liepė laikytis pasyvios pozicijos. Lietuvos KP vadovai iš pradžių net nesuvokė, kodėl varžoma LKP, kurios aktyvas entuziastingai siekė rengti pritarimo okupacijai akcijas ir reikalavo kuo greičiau daryti pertvarkymus.

Marionetinės komunistų organizacijos vidaus gyvenimas buvo pertvarkomas tais pačiais bolševikų partijos organizaciniais ir idėjiniais pagrindais, atsižvelgus į pakitusią istorinę situaciją. LKP buvo iškeltas uždavinys įdiegti Lietuvoje socializmo modelį ir totalitarinį režimą, išspręsti „pereinamojo laikotarpio iš kapitalizmo į socializmą“ uždavinius, užtikrinti viską apimančią visuomenės gyvenimo kontrolę. LKP reikėjo sparčiai išplėsti partiją, kad komunistai per trumpą laiką paimtų į savo rankas vi-

sus valdžios ir valdymo svertus („komandinės aukštumas“), išstumtų iš valdžios okupaciniam režimui priešiškas politines jėgas ir nuslopintų pasipriešinimą okupacijai. LKP turėjo būti tikra, kad plėsdamasi ji pasipildys socialiniu, politiniu ir ideologiniu atžvilgiais patikimais žmonėmis, kurie laikysis VKP(b) politinės linijos ir bolševizmo doktrinų. Todėl jai buvo ypač svarbu reguliuoti savo sudėtį ir valdyti jos kaitos procesus.

Aneksijos mechanizmo aplinkybės nulėmė, kad 1940 m. birželio pabaigoje-liepos pradžioje VKP(b) ir LKP CK beveik nekontroliavo LKP sudėties. VKP(b) rūpėjo, kad sklandžiai veiktų politinis Lietuvos aneksijos mechanizmas, todėl ji per daug nekreipė dėmesio į LKP vidaus gyvenimą, kol čia neatsirado, jos požiūriu, neigiamų tendencijų. Iš pogrindžio išėjusi LKP tuo metu siekė greičiau išplėsti savo gretas, norėdama parodyti SSRS ir VKP(b) vadovams, kurie nepasitikėjo marionetine organizacija ir skeptiškai vertino jos įtaką, kad LKP yra gausi ir stipri partija.

1940 m. birželio mėn. LKP miestų ir apskričių komitetuose buvo tik registruojami pogrindinės LKP nariai ir norintys įstoti į ją asmenys. Liepos mėn. atnaujintas priėmimas iki rugpjūčio mėn. vyko labai sparčiai, supaprastinus jo sąlygas (nereikalaauta kandidatinių stažo, užteko bent vienos rekomendacijos). Daugelyje miestų ir apskričių organizacijų šis procesas buvo nekontroliuojamas ir nevaldomas, be jokios socialinės, politinės ir ideologinės stonjančiųjų atrankos, nesilaikant individualaus priėmimo į partiją principo. Antai Rokiškio apskrityje komunistais užsiregistravo ištisos šeimos ir giminės, Biržų apskrityje kolektyviai stėjo visi kuopelių nariai. Dėl tokio nekontroliuojamo antplūdžio LKP narių

skaičius birželio-liepos mėn. padidėjo beveik tris kartus: nuo 1261 okupacijos išvakarėse iki 3629 liepos pabaigoje (žr. lenteles Nr. 1 ir 2). Partinių bilietų išdavimo kampanijos išvakarėse 1940 m. spalio mėn. LKP buvo jau 5365 komunistai (žr. lentelę Nr. 2). Pažymėtina, kad LKP(b) CK organizacinio instruktorių skyriaus 1940 m. gruodžio mėn. suvestinėje „Apie bylų dėl partinių dokumentų išdavimo peržiūrėjimo Lietuvos KP(b) CK rezultatus“ nurodytas 5388 komunistų skaičius yra netikslus dėl aritmetinės klaidos. Nuo 1940 m. birželio iki spalio mėn. Lietuvos komunistų partija išaugo 4,25 karto.

Dėl politinės konjunkcijos, karjeros, noro išgyventi okupacinio režimo sąlygomis ir komunistų partiją plūstelėjo įvairių socialinių sluoksnių ir tautybių asmenys. Didesnė jų dalis sąmoningai pasirinko kolaboravimo ar prisitaikymo kelią, dalis stėjo į LKP aplinkybių verčiami. 1940 m. liepos mėn. pareiškimus priimti į komunistų partiją parašė Justo Paleckio vyriausybės ministrai Povilas Pakarklis, Moisejus Koganas, Matas Mickis, Lietuvos kariuomenės vadas generolas Vincas Vitkauskas, kiti toli gražu ne komunistinės orientacijos asmenys. Visus juos 1940 m. liepos mėn. LKP CK sekretoriatas priėmė į partiją. Politinė šių žmonių tapimo komunistais reikšmė nustelbė jų kilmę, darbą ir politinę veiklą Lietuvos Respublikoje, nors tai kitiems asmenims būtų buvę kliūtimi įstoti į LKP. 1940 m. rugpjūčio 17 d. LKP CK priėmė į komunistų partiją ir J. Paleckį. Turbūt norėdamas išvengti kaltinimų dėl ideologinio „svyravimo“ ir politinės veiklos Lietuvos Respublikoje, jis pareiškė „paaiškino“ savo politinę evoliuciją.

(bus daugiau)

Kokį Raudondvario ansamblį matysime trečiame tūkstantmetyje?

(atkelta iš 3 psl.)

vienai iš nedaugelio Kauno rajone ar net Kauno apskrityje esamų pilių? Pabandykime trumpam įsivaizduoti, kad nebėra Raudondvaryje nei pilies, nei oranžerijos, nei puošniųjų arklidžių ir kitų pastatų. Ir ką tuomet turėtume? Ogi eilinę gana pilką su standartiniais pastatais gyvenvietę. Todėl mums visiems Raudondvario dvaro ansamblis - tai lyg Raudondvario vizitinė kortelė, lygintina, pavyzdžiui, su Laisvės alėjos ar Rotušės reikšmingumu Kaunui. Į Raudondvario parką pailsėti, praleisti savaitgalius ramioje ir gražioje aplinkoje atvyksta nemažai kauniečių. O pavasarį ir vasarą šis pakaunės kampelis, būdamas pirmuoju Panemunės pilių turistinio maršruto objektu, yra gausiai lankomas vietos ir užsienio turistų.

Kasmet dvaro ansamblio prieglobstyje vyksta daug renginių, garsinančių ne tik Raudondvarį, bet ir Lietuvą. Paminėtini šie renginiai, vykę arba dar vyksiantys Raudondvario parke:

1998 m. vasarą buvo surengta respublikinė tautodailės paroda - konkursas "Pylis ir piliakalniai", o tų pačių metų rugpjūčio mėn. pabaigoje didžiulio atgarsio susilaukė Pažaislio festivalio baigiamasis spektaklis "Barbora Radvilaitė", vykęs prie Raudondvario pilies sienų. Šalia didingų pilies sienų vienodai puikiai skambėdavo ir kamerinės muzikos garsai, ir poezijos posmai, ir folklorinių kolektyvų ryliavimai, ir aktorių tvirti balsai.

1999 m. gegužės 29 - birželio 5 d. vietos gyventojus bei svečius džiugino Kauno raj. moksleivių kūrybos paroda "Lietuvių tradicijos ir papročiai", skirta Lietuvos vardo 1000-mečiui. Tautodailės šventės metu vyresnieji meistrai, atvykę su savo mokiniais, rodė kaip austi juostas, drožinėti, lipdyti, žiesti. Kaip visuomet tokiose šventėse, skambėjo muzika ir dainos, smagiai trypė šokėjai.

Visai neseniai Lietuvoje vykęs tarptautinis folkloro festivalis "Baltika-99" neaplenkė ir Raudondvario dvaro ansamblio. Apsilankę svečiai iš Kipro ir Čekijos kartu su keliais lietuviškais kolektyvais surengė puikų koncertą pilies parke. Tai buvo dar viena šventė ne tik raudondvariečiams, bet ir gausiems svečiams iš įvairių rajono kampelių.

Čia paminėta tik dalis kultūrinių renginių, vykusių Raudondvario pilyje ir parke.

Taip, iš tiesų, įvairūs renginiai neretai vyksta šio gražaus

dvaro ansamblio prieglobstyje. Renginių organizatoriai veržiasi į senųjų raudonų plytų pastatų ir jaukus parko medžių draugiją. Tačiau esama daugumos ansamblio pastatų būklė, pastato estetiškas vaizdas jau seniai neramina ir verčia rausti prieš atvykstančius čia svečius, o ypač prieš užsieniečius, kurie pakankamai prisiziūrėję, kaip tvarkomas Vokietijos, Švedijos, Anglijos ar kitų Europos ir Skandinavijos šalių senasis architektūrinis paveldas.

O kaip gi tvarkomas mums visiems brangus objektas - Raudondvario ansamblis?

masis žingsnis, vienijantis jėgas dirbti kartu, buvo Ketinimų protokolo pasirašymas 1999 metų vasario 24 dieną. Tai tris šalės sutartis, kurią savo parašais patvirtino Kauno raj. savivaldybės mero pav. Augustas Venslauskas, LŽŪI Instituto direktorius Vytautas Kučinskas ir Raudondvario dvaro ansamblio bičiulių klubo valdybos pirmininkas Ričardas Gaška. Pasirašyto Ketinimų protokolo bendradarbiavimo tikslai - atgaivinti Raudondvario dvaro, istorinio-kultūrinio paminklo, ansamblį bei kurti institucines struktūras, atliekan-

klubą įsijungę keletas veiklių vietinių tautodailininkų, kurie savo kūryba ne tik populiarina Raudondvarį, bet ir savo patirtį perduoda jaunajai kartai. Tai - Ričardas Gaška, vadovaujantis vaikų keramikos būreliui, dirbantis virš 20 metų LŽŪI dailininku, Ginutis Dudaitis - savo drožybos paslapį atskleidžiantis Raudondvario moksleiviams.

Kiti klubo nariai, dirbantys minėtame institute ar ansamblio aplinkoje, kasdieniu darbu ir rūpestingu požiūriu prisideda prie šios gražios vietovės puoselėjimo.

Išsamiau apie klubo veiklą per pirmus 5 gyvavimo mėnesius.

Pirma praktinė klubo veiklos akcija tapo daugiamečių augalų pasodinimas bei priežiūra centrinėje parko dalyje. Džiugu

kų priežiūrai nuo piktžolių bei traušų parko teritorijoje ir oranžerijoje augantiems želdiniams ir egzotiškiems medžiams patrešti.

Džiugu, kai galima nemokamai naudotis pilies, parko teikiama privalumais. Tačiau tai viena medalio pusė, kuri neatsiejiama nuo kitos, reikalaujančios didelių lėšų pastatų išlaikymui bei teritorijos priežiūrai. Todėl norint, kad Raudondvaris gražėtų, būtinos papildomos investicijos iš rėmėjų, sąmoninga vietos gyventojų bei atvykstančių svečių *pilietinė* pažiūra. Į klubą susivienijus skirtingų profesijų, amžiaus žmonių tikslai ir siekiai yra bendri - nebūti abejingais mus supančiai aplinkai ir noras praktinė veikla prisidėti prie šio Lietuvos kampelio išsaugojimo.

Patvirtinus viešo elgesio taisykles Raudondvario dvaro ansamblyje, lauksime pagalbos ir iš Raudondvario policijos nuvados dėl tvarkos palaikymo parko teritorijoje, nes, deja, dar ne visi supranta, kad laužydami ar šiuokšlindami gražiose mūsų parkuose nusižengiame ne tik įstatymams, bet dar ir atimame iš kitų teisę džiaugtis gražesne mus supančia aplinka.

Kreipiamės į turistines organizacijas, vežančias turistines grupes panemunės pilių maršrutais, ir kviečiame bendradarbiauti bei koordinuoti veiksmus dėl atvykstančiųjų turistų ir Raudondvario dvaro ansamblio laiko ir jų skaičiaus, kad nebūtų daroma žala parkui, o svečiai išsivežtų (pagal esamos padėties galimybes) kuo geresnius įspūdžius.

RDAB klubas jaučia pareigą ugdyti sąmoningesnę piliečių pažiūrą į gamtos ir kultūros objektų išsaugojimą bei viliasi, kad mūsų gretos, laikui bėgant, išsaugos keleriojai (šandien klube 25 nariai), o darbų yra tikrai pakankamai. Norėtusi daugiau iniciatyvos ir racionalių siūlymų sprendžiant praktinius darbus, rengiant informacinius ir kitokius leidinius apie Raudondvario dvaro ansamblį.

Šiems darbams atlikti labai pagelbėtų kompiuteris bei kitos priemonės, būtinos rengiant projektus, ruošiant ir kaupiant informacinę medžiagą apie Raudondvario dvaro ansamblį. Tikime, jog tiek atskiri verslininkai, tiek stambios įmonės ar firmos remis klubo pradėtus darbus išsaugant šį istorinį-kultūrinį objektą. Nes jeigu neišsaugosime kas yra likę gražaus ir tausotino ar net leisime sunykti, tuomet mūsų tautos ateities kartos bus visiškai teisios, pasmerkdamos mus už tai, ką padaryti privalėjome, bet nepadarėme...

Kauno raj. Raudondvario dvaro ansamblio bičiulių klubo adresas: *Pilies takas 4, Raudondvaris, 4320 Kauno raj. Tel. (+370 27) 549 517 / 549 262.*

Klubo nariai: *A. Simonavičienė, K. Povilaitienė, R. Bandzienė*

Dvaro arklidės

L. Simonavičiaus nuotr.

Biudžetinei mokslo įstaigai LŽŪI skiriamos lėšos dvaro ansamblio išlaikymui ir priežiūrai akivaizdžiai per menkos. Dėl tos priežasties, aišku, ir darbuotojų, prižiūrinčių parko žaliąjį rūbą, gretos kasmet vis retėja, o elementari priežiūra, t. y. pastovus dekoratyvinių gyvattvūrų apkarpymas, vejos šienavimas, jau ir taip sumažėjusių gėlynų ravėjimas ir laistymas tampa visiškai nebereguliarus. Ką jau ten kalbėti apie ansamblio pastatų kapitalinius remontus... Kasmetinis remontas tampa neefektyvus, tačiau net jam atlikti, atrodo, galimybės labai menkos.

Tad raudondvariečių rūpestis dėl esamos dvaro ansamblio parko ir pastatų būklės paskatino juos susiburti bendram darbui. Taip 1999 metų pradžioje susikūrė Raudondvario dvaro ansamblio bičiulių klubas (RDABK). Tai kol kas visuomeninė bendruomenės organizacija, kurios darbo rezultatai priklausys ne tik nuo atskirų klubo narių iniciatyvos. Esamas problemas reikėtų spresti kompleksškai, sutelkus visų neabejingų Lietuvos istorinio architektūrinio paveldo išsaugojimu žmonių pastangas. Pir-

čias praktinius ansamblio atkūrimo darbus. Tačiau visiems aišku, kad be rimto valstybinio požiūrio - vargu ar įsivaizduojamas Raudondvario dvaro ansamblio gretinimas su kitais Europos valstybių analogiškais statiniais. Priešingu atveju, gražiausi ir prestižiškiausi valstybės istoriniai objektai gali negrįžtamai sunykti.

Kol kas belieka guostis tik tuo, jog kiekviename žemės kampelyje yra tokių žmonių, kurie, pasitelkę savo žinias ir patirtį, dažniausiai aukodami savo laisvalaikį, dirba kantriai ir užsispyrusiai, kad jų darbo vaisiais galėtų džiaugtis daugelis. Tad ir kai kurių klubą susibūrusių narių veikla su Raudondvario dvaro ansambliu siejasi jau kelis dešimtmečius. Pirmiausia tai du klubo nariai - Milda Joneliūnienė ir Ramūnas Blažaitis (dirbė LŽŪI, dabar jau pensininkai), nuo 1970 m. rinkę medžiagą apie Raudondvario dvaro istoriją, Raudondvaryje gimusį ir gyvenusį kompozitorių Juozą Naujalį. Jų darbo rezultatas - šiuo metu pilyje esančios dvaro istorijos, kraštotyros bei J. Naujalio ekspozicijos (deja, kol kas neturinčios muziejaus statuso). Į

paminėti, kad dalies augalų išsigijimą parėmė Kauno raj. savivaldybė.

Pavasari klubo narė Laura Janušauskienė su grupe lietuvių lankėsi Seinų lietuvių bendruomenėje. Šios klubietės iniciatyva, padedant daugeliui klubo narių, buvo surinkta nemaža lietuviškų knygų bei žurnalų siunta ir padovanota Seinų bendruomenės bibliotekai.

Planuojant tolesnės klubo veiklos uždavinius, parengtas ir pateiktas projektas Atviros Lietuvos Fondui, spresiantis parko aplinkotyros bei praktinės gamtos saugos problemas. (Šiuo metu laukiame atsakymo iš ALF.)

Raudondvario verslininkai taip pat neliko abejingi dvaro ansamblio puoselėjimo darbams. Maloniai nustebino raudondvarietis Arturas Mackevičius, padovanojęs klubui statinį-namelį, kuris ne tik labai dera prie parko architektūros, tačiau, be abejonės, ras ir praktinį pritaikymą.

Suprato klubo siekius ir Raudondvaryje įsikūrusios Agroprekybos, prekiaujančios "Kėmiros" produkcija, direktorius Leonardas Deglius, kuris maloniai skyrė pesticidų parko ta-

Salomėja susidomėjo šaulių aviacija ir Kanue įstojo į skraidymo kursus, kuriuose dalyvavo 19 moterų. Egzaminus laikė šešios, o tik trys juos sėkmingai išlaikė. Salomėja skraidė lėktuvais virš pusantrų metų ir ypatingai didžiuojasi tuo, kad jai teko skraidyti lėktuvu, kurį į Lietuvą iš Amerikos atgabeno mūsų garsusis transatlantinis lakūnas Feliksas Vaitkus.

Rugpjūčio 19 dienos vakare Clevelando Dievo Motinos parapijos salėje įvyko klasikinės muzikos koncertas, kurį atliko iš Lietuvos 1994 metais atvykęs lietuvis pianistas Andrius Žlabys. Dar būdamas vos šešerių metų, jis pradėjo skambinti pianinu ir pažinęs baigė Vilniuje Čiurlionio meno mokyk-

lą. Andrius konkurso būdu laimėjo labai prestižingą stipendiją studijuoti aukšto prestižo Philadelphijos Curtis Muzikos institute. Dvidešimties metų pianistas atliko Bacho, Brahms, Beethoveno ir Liszto kūrinius. Jo virtuoziški pirštai, išpuodingi ir gyvi judesiai išryškino kiekvieno kūrinio nuotaikas. Kas pusmetį jis lanko savo tėvus Vilniuje ir tomis progomis koncertuoja. Tai talentingas ir daug žadantis pianistas.

Grįžtant į gamtą, rugpjūčio 22 dienos Clevelando ilgų gegužinių vietoje įvyko tradicinė Clevelando Lietuvių Namų gegužinė, kurioje dalyvavo virš keturių šimtų klubo narių ir svečių. Gražios patalpos su jaukia pastoge, baru ir įvairiais

(nukelta į 6psl.)

LIETUVA VISATOJE IR ŽEMĖJE

Didžiausias meteoritas - Žemaitkiemio chondritas, nukritęs meteoritiniu lietuviu 1933 m. vasario 3 d. 20 val. 33 min. Žemaitkiemio apylinkėse, tarp Rundžių ir Klepšių (Ukmergės raj.). Iš viso surasta 21 įvairaus dydžio skeveldra, kurių bendras svoris - 44,044 kg.

Seniausias iš Lietuvoje atrastų meteoritų ir vienas seniausių meteoritų pasaulyje nukrito 1877 m. birželio 17 d. Juodžių kaime (Panevėžio r.). Šio meteorito - hovarditų grupės ahondrito dujinė sudėtis ne visai tiksliai rodo jo amžių, todėl tik apytikriai nustatyta, kad jam apie 8 mlrd. m., o Saulės sistemos amžius ne ilgesnis kaip 5 mlrd. metų. Juodžių meteoritas buvo patekęs į garsaus to meto meteoritų kolekcionieriaus, Rusijos valstybės patarėjo J. Siemaškos Sankt Peterburge kolekciją. Po jo mirties įpėdiniai kolekciją, kartu su Juodžių meteoritu, pardavė užsienyje. Dabar šio meteorito, mokslininkų lotyniškai vadinamo "Jodzie" vardu, gabalai saugomi keturiuose muziejuose: Gamtos istorijos muziejuje Chicagoje - 48 g svorio, Britų gamtos istorijos muziejuje Londone - 1,5 g, Gamtos istorijos nacionaliniame muziejuje Paryžiuje - 1 g ir Gamtos istorijos muziejuje Vienoje - maži gabaliukai, kartu sveriantys 1 g.

Toliausiai šiaurėje esanti vietovė lietuvišku pavadinimu - Čiurlionio kalnai arba Čiurlionio bazaltinė plynaukštė ir Čiurlionio ledyninis kupolas Hukerio saloje (Prano Juozapo Žemės salyne), kurios koordinatės 80°14' šiaurės platumos, 53°09' rytų ilgumos. Pavadinimą suteikė G. Sedovo ekspedicijos (1912 - 1914 m.) dalyvis N. Pinegin. Žiūrėdamas iš jūros ir Hukerio salos Ramiąją (Tichąją) įlanką, jis prisiminė M. K. Čiurlionio paveikslą "Ramybė". Vėliau sovietinės arktinės mokslinės ekspedicijos (tikriausiai 1947 m. S. Šumskio ekspedicija) Čiurlionio vardą suteikė ir išpuodingam kupolo formos ledynui, stūksančiam salos gilumoje už Čiurlionio plynaukštės. Čiurlionio kupolas - tai 4 km ilgio 2,5 km skersmens ir maždaug 500 m aukščio ledo kalnas. Jis neištisinis, o ledas jame apie 200 m storio. Kupolas rymo ant bazaltinio uolienos pamato, iškilusio 362 m virš jūros lygio. Čiurlionio kupolo paviršius kasmet vidutiniškai nutirpsta apie 20 cm, o ledo liežuvių galai patrupėja 3 - 16 m per metus. Dabar smulkiaime Arktikos žemėlapyje 400 - 500 m į šiaurės rytus nuo Rubino uolos yra pažymėtas vienas "Čiurlionio kalnas".

Toliausiai rytuose esanti vietovė lietuvišku pavadinimu yra Čerskio kalnynas Rytų Sibire tarp Kolymos, Anadyrės ir Janos upių (koordinatės: tarp 135 - 150° rytų ilgumos, 63 - 70° šiaurės platumos). Kalnų masė ilgis per 1600 km, aukščiausia vieta 3147 m (Pergalės kalnas), ledynai užima 150 km². Pavadinimas kalnynui suteiktas 1927 m. S. Obručovo pasiūlymu, šiuos kalnus tyrinėjusio lietuviu mokslininko Jono Čerskio (1845 - 1892 m.) garbei.

Vasaros pramogos ir šventės

Aurelija M. Balašaitienė

Clevelendo lietuvių visuomenės gyvenimas ir vasaros metu praturtėja įvairiomis pramogomis, gegužinėmis, koncertais bei reikšmingais gimtadieniais.

Liepos 17 dieną Erie ežero pakrantės gegužinių centre naujųjų ateivių įsteigta "Gijos" draugija surengė jau trečią gegužinę, kurios metu lankytojai buvo vaišinami po grynu dangumi pagamintu šašlyku, salotomis, gaivinos skaniais gėrimais, o pramoginę programą atliko keli nuostabiai gabūs vaikučiai, deklamodami eilėraščius, ir Vilniaus lėlių

teatro ilgametė aktorė Onutė Pučkoriūtė suvaidino "Agė melagė" veikalėlį.

Liepos 24 dienos popietyje Clevelando Lietuvių Namų didžiojoje salėje susirinko skaitlinga Antano Valaičio šeima ir daugybė jo bičiulių. Judrus ir beveik jaunatviškas Antanas Valaitis atšventė 95-ąjį gimtadienį, į kurį atvyko ne vien trys Clevelando apylinkėse gyvenantys jo vaikai su šeimomis, bet ir dukra Aldona iš Chicago, jo motociklo katas-trofoje žuvusio sūnaus Vytauto, pasaulinio garso fotomenininko, dukros su vaikais, ir

statybininkas Rimas Valaitis iš Kalifornijos. Tai buvo jauki, šeimyniška ir graži šventė su sveikinimų programa, šampanų ir vaišėmis.

Rugpjūčio 7 dienos vakare Clevelando Lietuvių namuose susirinko didokas būrys pagerbti Salomėją Knistautienę, švenčiančią savo aštuoniasdešimtąjį gimtadienį. Grįžtant solenizantės praeitimi, reikia su dideliu pasididžiavimu pastebėti, kad Salomėja Knistautienė buvo viena iš nedaugelio Lietuvos moterų, kurios skraidė lėktuvais. Lietuvoje buvo trys aviacijos - karo, aero-klubo ir šaulių.

Medicinos įranga ir 2000 metų problema

Bayer Diagnostics kompanijos interneto biuletenis Labnews.com išplatino informaciją apie tai, jog JAV Maisto ir vaistų tarnyba įpareigojo medicinos įrangos gamintojus suteikti reikalingą techninę pagalbą bei konsultacijas savo klientams JAV - ligoninėms bei kitoms sveikatos įstaigoms, kuriose yra medicinos įranga, kuriai gali turėti įtakos 2000 metų problema. Nors, tarnybos nuomone, nedaug medicinos įrangos, veikiančios JAV, gali turėti problemų pereinant į kitą amžių, gamintojai įpareigoti pranešti klientams iš anksto, jei žinoma, kad įrangos negalima pataisyti laiku.

Informacinių technologijų specialistų nuomone, Lietuvoje sveikatos apsaugos įstaigos yra tarp tų, kurios potencialiai gali susidurti su 2000 metų problema. UAB "Diagnostika", atstovaujanti didžiausiems pasaulio medicinos gamintojams "Bayer Diagnostics", "Hewlett Packard", "AGFA", "Terumo" ir kt., viena iš pirmųjų pradėjo konsultuoti klientus klausimais, susijusiais su 2000 metų problema.

Generalinis direktorius Almantas Siriūnas sako: "Mūsų kompanija prekiauja aukštos

kokybės "Bayer Diagnostics", Hewlett Packard", "AGFA", "Terumo" kompanijų medicininę įrangą, tad tikimybė, jos klientai susidurs su problema, mažai tikėtina. Siekiant išvengti bet kokių klaidų, mes jau prieš kurį laiką pradėjome nemokamą klientų konsultaciją bei suteikiame techninę pagalbą šiais klausimais".

UAB "Diagnostika" - viena iš medicinos įrangos rinkos lyderių, atstovaujanti Lietuvoje žinomiausiems pasaulio medicinos įrangos gamintojams, tokiems kaip "Hewlett Packard", "Bayer", "AGFA", "Terumo" ir kt. UAB "Diagnostika" savo veiklą pradėjo 1995 metais (nuo 1998 m. kaip atskira įmonė). Šiuo metu kompanijoje dirba per 20 darbuotojų.

Almantas Siriūnas

Grybų dygimo metas

Šią savaitę Lietuvos miškuose labai daug grybų. Grybus pardavinėja visame kelyje nuo Klaipėdos iki Vilniaus. Už krepšį baravykų prašoma 35 litų. Matyt, grybai neseniai pradėjo dygti, nes yra gana sveiki ir nedideli.

L.S.

Pirštinės ir kojinės padeda užmigti, sako mokslininkai

Pamirškite šiltą pieną ir avių skaičiavimą. Gera išsimiegoti padeda pirštinės ir kojinės lovoje, rugsėjo 1 d. paskelbė mokslininkai.

Gal tai ir ne patogiausi naktniniai rūbai, tačiau Šveicarijos Chronobiologijos ir miego laboratorijos bei Psichiatrijos universiteto klinikos darbuotojai teigia, kad šiltos pirštinės ir kojinės greit sukelia miegą.

Šiluma išplečia rankų bei kojų kraujagysles ir taip padeda paskirstyti kūno šilumą. Tai, kartu su išsiskiriančiais hormonais, pavyzdžiui, miego ciklus reguliuojančiu melatoninu, yra miego proceso dalis.

Svarbiausias dalykas užmiegant yra šiltos rankos ir kojos bei šilumos išskyrimas į aplinką, sakė tyrimui vadova-

vusi Anna Wirz-Justice.

Šilumos išskyrimas yra vienas daugelio procesų, vykstančių kūne prieš užmiegant. Kūno laikrodis turi "rodyti" tam tikrą laiką, o melatonino išsiskyrimas - didėti.

Laiške žurnalui "Nature" A. Wirz-Justice ir jos kolegės išdėstė savo teoriją.

Mokslininkai matavo kraujo tekėjimą, šilumos atidavimą ir laiką, per kurį užmigdavo sveiki, jauni vyrai. Vyrams buvo duodama melatonino, sunkiai virškinamo maisto, arba jie buvo apšviečiami ryškia šviesa. Tirtas visų šių faktorių poveikis miegui.

Nustatyta, kad kuo labiau vėlai vakare būdavo išsiplėtusios žmonių kraujagyslės, tuo greičiau jie galėjo užmigti.

BNS

Vasaros pramogos ir šventės

(atkelta iš 5 psl.)

patogumais maloniai nutiekė dalyvius. Paulina Mašiotienė, Vilija Striuna ir Jodi Apanavičienė paruošė puikias vaišes, skambėjo muzika, vyravo jauki ir linksma nuotaika, kurią įvairino per mikrofoną aidinti muzika. Svarbu pastebėti, kad prie įėjimo buvo Clevelando Lietuvių "Taupos" kooperatyvo stalas, už kurio stovėjo jo vedėjas Aleksas Spirikaitis ir du "Taupos" tarnautojai - Tadas Bartkus ir Andrius Belzinskas. Jie svečius apdovanojo labai dailiai pagamintais "Taupos" bokalais. Tai pasigėrėtina finansinė organizacija, kuri remia lietuvių organizacijas ir renginius. Lietuvių Namų direktorius Algis Penkauskas trumpu žodžiu pasveikino susirinkusius, o mikrofoną tvarkantis Vytautas Sasnauskas, publikai plojant, pranešinėjo loterijos laimėtojų numerius. Diena bu-

vo graži, sauleta, bet ne karšta, tai Lietuvių Namų gegužinė buvo visais atžvilgiais labai pavykusi.

Svarbu paminėti, kad rugpjūčio 22 dieną Mišių metu Dievo Motinos parapijos klebonas kun. Gediminas Kijauskas prisipažino, jog jau suka-ko 25 metai nuo jo atvykimo į parapiją. Tą pranešimą parapijiečiai sutiko su audringais plojimais. Reikia tikėtis, kad toks jubiliejus bus kokių nors būdu paminėtas.

Dabar Clevelando lietuviai laukia "Tėvynės garsų" radijo valandėlės 50 metų auksinio jubiliejaus šventės, kuri įvyks š. m. rugsėjo 11 dieną. Žodžiu, Clevelando lietuvių gyvenimas yra turiningas, idomus ir patrauklus visokio skonio, amžiaus ir pažiūrų asmenims. Reikia tikėtis, kad taip bus ir toliau.

Kinijos "Interneto" vartotojų padaugėjo iki 4 mln.

"Interneto" vartotojų skaičius Kinijoje nuo praėjusių metų pabaigos išaugo per pusę, pasiekdamas keturis milijonus, sakoma Kinijos "Interneto" tinklo informacijos centro apklausos pranešime.

Jame teigiama, kad šalyje yra 1,46 mln. prie "Interneto" prijungtų kompiuterių. Iš 52 549 apklaustųjų vartotojų 40 proc. buvo nuo 21 iki 25 metų amžiaus.

Maždaug 85 proc. apklaustųjų vartotojų buvo vyrai, o 63 proc. nevedę. Maždaug 22 proc. šių vartotojų gyvena Pekine, o

klestinčiame rytiniame Šanchajaus mieste - tik 8,8 proc.

Dauguma vartotojų kas savaitę praleidžia "Internete" nuo šešių iki 10 valandų. 59 proc. apklaustųjų turi universitetų laipsnius.

Pagrindiniai vartotojų nusiskundimai buvo vangūs "Interneto" kelionių greičiai, dideli mokesčiai bei informacijos trūkumas.

Specialistų skaičiavimais, "Interneto" vartotojų Kinijoje iki 2000 metų pabaigos padaugės iki 10 mln.

Omnitel Laikas

SCHUYLER SAVINGS BANK

Mes siūlome:

*Taupymo saskaitas *Taupymo sertifikatus

*IRA saskaitas

*Asmeniškas ir komercines čekių saskaitas

*Tiesioginį pinigų deponavimą

*Namų paskolas *Automobilių paskolas

* Namų remonto paskolas *Sąskaitų paskolas

*Namų (Home Equity) paskolas

Naujos, patogios darbo valandos ir draugiškas patarnavimas gerai tarnauja mūsų visuomenei...

Mūsų adresas:

24 Davis Avenue

Kearny, NJ 07032

(201) 991-0001

arba skambinkite nemokamai:

1-888-SCHUYLER

(1-888-724-8953)

RigaVen Travel Inc.

• We have GREAT CRUISES •

• Tours to Ireland, Scotland, England and Europe •

• Discover Costa Rica •

SPECIAL REDUCED FARES

to VILNIUS

with

"Call for Details"

Call

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 516-665-4455 Fax 516-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: Riga Ven@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127.
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

VISŲ SIUNTĖJŲ DĖMESIUI: Kadangi šiemet siuntinių surinkimo datos yra sudarytos visiems 1999 metams, papildomo siuntimo paštu rudenį nebus. Pagėdaujantys gauti papildomų tvarkaraščių kopijų gali kreiptis į "Vilties" įstaigą.

SEPTEMBER PICKUP SCHEDULE

Kennebunkport, ME	Sept. 9	12-1 PM
Worcester, MA	Sept. 11	12-3 PM
Centerville, MA	Sept. 15	3:30-5 PM
Brocton, MA	Sept. 16	3:30-5:30 PM
Lowell, MA	Sept. 17	12-1 PM
Lawrence, MA	Sept. 17	2-3 PM
Nashua, NH	Sept. 17	4-5 PM
Waterbury, CT	Sept. 18	9:30-11:00 AM
Hartford, CT	Sept. 18	12 AM-2 PM
Putnam, CT	Sept. 21	1-2 PM
Providence, RI	Sept. 21	4-5:30 PM
Norwood, MA	Sept. 22	6-7 PM
Albany, NY	Sept. 23	7-8 PM
Binghamton, NY	Sept. 24	9-10:30 AM
Scranton, PA	Sept. 24	12-2 PM
Frackville, PA	Sept. 24	5-6 PM
Philadelphia, PA	Sept. 25	10:30-12:30 PM
Brooklyn, NY	Sept. 25	12-4 PM
Baltimore, MD	Sept. 25	6-7 PM
Washington, DC	Sept. 26	1:30-4 PM
Bridgeport, CT	Sept. 26	8-9 PM

Palanga. Liurdas Birutės kalne.

R. Žumbakio nuotr.

SKRYDŽIAI Į

VILNIŲ

FINNAIR LINIJA

Rugsėjo 1 - 30 \$484

Spalio 1 - gruodžio 14 \$406

Sausio 6 - kovo 30 \$406

Plius mokesčiai

Kelionės trukmė nuo 1 savaitgalio iki 3 mėnesių

Bilietus nusipirkti iki rugsėjo 17 d.

Nuolaidos galioja ir iš kitų miestų

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET

web site: www.vyttistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION PICK-UP
SCHEDULE FOR SEPTEMBER OF 1999

September 9	Elizabeth, NJ	11-12 noon
September 10	Kearny, NJ	11-12 noon
September 11	Brooklyn, NY	10-11 am
September 14	Putnam, CT	1-2 pm
September 20	Paterson, NJ	11-12 noon
September 21	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 22	Philadelphia, PA	11-12 noon
September 23	Elizabeth, NJ	11-12 noon
September 24	Kearny, NJ	11-12 noon
September 25	Brooklyn, NY	10-11 noon

For more information please call:
1 800-775-7363 or 914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$484 r.t.

One way to Vilnius \$400

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

Posėdžiavo "Pagalba Lietuvai" direktorių taryba

Philadelphijoje, PA, vykusio 86-tojo Lietuvos Vyčių suvažiavimo metu liepos 30 d. Sheraton Society Hill viešbutyje buvo susirinkusi "Pagalba Lietuvai" padalinio direktorių taryba. Dvasios vadui prelatui kun. Juozui Anderloniui sukalbėjus maldą, vadovui Robert Boris negalint vadovauti, posėdžiui vadovavo pirmininkė Regina Juškaitė-Švobienė. Buvo pranešta apie praėjusių metų veiklą. Per 1998-99 metus buvo išsiųsta devyni 40 pėdų ilgio talpintuvai. Šeši iš tų talpintuvų buvo pasiūti iš Pharmacist Without Borders iš Prancūzijos, o trys buvo išsiųsti per Catholic Medical Mission Board, New York. Šių devynerių talpintuvų vertė viršijo 5 milijonus dolerių. Talpintuvuose buvo pasiūta apie 1,200 pirmosios pagalbos komplektų, įvairių antibiotikų, vitaminų, 55,000 dėžučių Two-Cal-protein food supplement, aspirino, vaistų nuo kosulio ir t.t. Šios anksčiau minėtos organizacijos suaukvoja ir paruošia siuntas, o "Pagalba Lietuvai" užmokėjo talpintuvų persiuntimo išlaidas. Catholic Medical Mission Board ir Pharmacist Without Borders pranešė, kad jie patenkinti "Pagalbos Lietuvai" darbu ir ypač šio padalinio atstovų Antano Balsio ir dekaną Balio Stankaus tarpininkavimu Lietuvoje. Visi talpintuvai pasiekė Lietuvą geroje būklėje.

Buvo pranešta, kad kartu su

medicinine programa "Pagalba Lietuvai" rėmė sriubos virtuves, jaunimo programas, hospice centrus ir parapijas, kurioms pagalba yra reikalingiausia.

Balio Stankaus pastangomis ir "Pagalbos Lietuvai" 9,000 dol. finansinės paramos dėka, Caritui Vilniuje atidarytas Vaikų dienos centras, kuriame kasdien atsilanko virš 200 vaikų, 5-15 metų amžiaus. Vaikai pamaitinti, aprengti, vyksta pamokos ir tikybės klasės, žaidimai ir sportas. Šie vaikučiai daugiausia iš daugiavaikių šeimų arba našlaičiai, benamiai. Visi vaikai priimami. Centre dirba dekanas Stankus, dvi vienuolės ir keli talkininkai. Jie stengiasi paruošti vaikelius tikroms mokykloms.

Aštuoniolika didžiulių dėžių vaikų žaislų paaugojo Blockbuster Video. Žaislai pasiekė Lietuvą ir dekanas Stankus su vyresnių vaikų talkininkavimu iš Dienos Centro padėjo išdalinti šias dovanėles kitiems vaikučiams, sergantiems ir gulintiems ligoninėse.

Pranešta, kad per 1998-1999 m. 14 aukotojų paaugojo po 2,000 dol. užmokėti metinėms stipendijoms klierikams, studijuojantiems Šv. Juozapo seminarijoje Vilniuje. Buvo suaukota apie 5,450 dol. (49 aukotojai). Iš viso 33,450 dol. buvo nusiųsta arkivyskui Audriui Bačkui. Šiuo metu studijuoja 70 klierikų. Dar 56 klierikams reikalinga mūsų finansinė parama. 1998.12.31 kun. Vidas

Balčius buvo pirmas kunigas, išventintas Šv. Juozapo seminarijoje.

Viena dosni vyte paaugojo net 3,600 Bellsouth akcijų, kurių vertė siekė apie 165,000 dol.

"Pagalba Lietuvai" jau gyvuoja dešimt metų. Per šį laiką 70 talpintuvų nusiųsta mūsų vargstantiems broliams ir sesėms Lietuvoje. Ši humanitarinė ir medicininė pagalba, vaistai ir medicininės įrangos vertė yra 56,728,926 dol.!

1999-2000 m. "Pagalba Lietuvai" direktorių tarybą sudaro: Lietuvos Vyčių Centro valdybos dvasios vadas - prelatas kun. Juozas Andelonis, L.V. Centro valdybos pirmininkas - Jonas Mankus, vadovas - Robert S. Boris, vadovo asistentė - Regina Juškaitė-Švobienė ir pavaduotojai: Rita Zakarka Johnson, Len Kapochus, Saulius Kuprys, Frank Petrauskas, Michael Shea ir Elinor Sluzas.

1999-2000 m. "Pagalba Lietuvai" valdyba buvo direktorių patvirtinta. Ją sudaro: dvasios vadas - kun. J. Walter Staniewicz, pirmininkė - Regina Juškaitė-Švobienė, pirmininkas emeritus - Robert S. Boris, vicepirmininkai - Michael Shea ir Valentina Bulota, sekretorė - Theresa Stulaitis Shea, korespondencijos sekretorius - William Zager, išdininkas - William Juodwalkis, patikėtiniai - Stella Hotra, Irena Vizgirdaitė ir Danguolė Kudirkaitė, ir tvarkdarys - Frank Bunkis.

Regina Juškaitė-Švobienė

Iš Lietuvos Fronto Bičiulių poilsio ir studijų savaitės Dainavos jaunimo stovykloje, Manchester, MI. Nuotraukoje matyti dalis stovyklos dalyvių studijų savaitės užbaigimo koncerte. Priekyje - pulk. Donatas Skučas ir ponias Skučienė iš Washingtono, Povilas Vaitėkauskas ir dr. Petras Kisieliūsis iš Chicago

Jono Urbono nuotr.

Rūpintojėli, apsisitok

Rūpintojėli mūsų, mano Kristau, jau daugiau kaip 600 metų rymai mūsų pakelėse ir sodybose. Ir visais amžiais visose kryžkelėse laimini mūsų tautą. Tavo veide atsispindi Tėvynės bruožai. Kiek daug menininkų į Tave įliejo savo skausmą ir širdgėlą. Tu formavai lietuvišką charakterį ir esi mūsų gyvastis. Todėl Lietuvos priešai daužė Tave, laužė ir naikino kas šventa. Ir kūrė velnių muziejų. Kokia gėda, kad ir šiandien dar ne visi suvokiame šios velniavos priežastį. O Rūpintojėli, išsklaidyk mūsų proto sutemas ir būk tautos karaliumi!

Kodėl nesukurti Rūpintojėlio muziejaus? Jeigu kiekvienas

menininkas ar skulptorius savo gražiausią darbą skirtų šiam kampeliui, jis būtų tikrai įdomus ir prasmingas. Pradžiai visuomet būna kukli, o pradėjus...

Jeigu atsirastų bendraminčių, jie patys galėtų sudaryti iniciatyvinę grupę. Gal atsirastų žmonių, kurie paremtų muziejiaus idėją? O su Lietuvos Kultūros ir Švietimo ministerijos leidimu paieškotume pastato arba laisvo žemės ploto. O gal papuoškime vieną bažnyčią vien Rūpintojėliais? Manau, kad lietuvių verslininkai irgi galės padėti. Ir taip sulipdytume nuostabiai gražų tautinį - religinį kampelį. Muziejai dvelkia ramybe ir

palaima. Muziejai yra Tėvynės turtas - tai kultūros dalis. Rinksime, saugosime ir rodytume pasauliui savo tautos žaizdas ir brangenybes, o kryžių nešiosime širdyje.

Rūpintojėli, neišeik iš mūsų: Tau pievos ir laukai, Tau meldžias žuvę kankiniai Ir vaidilutės dega šventą ugnį.

Ir verkia tremtinio širdis - Palaimink Lietuvą, Gerasis Kristau.

P. S. Iki spalio 2 d. galima paskambinti telefonu: 718-387-2111; faksas: 718-782-4459; Nuo spalio 22 d. Romoje: telefonas: 06-69791638; faksu: 06-69791684.

Kun. Robertas Pukenis

Maldos už Lietuvą

Connecticuto lietuvių katalikų dešimtoji iškilminga sukaštutinė maldos diena už Lietuvą šiais metais rengiama sekmdienį, rugsėjo 26 dieną, Šv. Juozapo Katedroje, Hartforde.

Tą dieną, antrą valandą po pietų koncelebruotas Šv. Mišias Lietuvos intencija aukos vietos arkivyskupas Daniel A. Cronin su išeivijos lietuvių vyskupu P. Baltakiu ir su specialiai iš Lietuvos atvykusiu Kaišiadorių vyskupu Juozu Matulaičiu ir visais dalyvaujančiais lietuviais ir svečiais kunigais. Progai pritaikytą pamokslą angliškai pasakys arkivyskupas Cronin, o lietuviškai - vyskupas Matulaitis.

Mišių metu angliškai ir lietuviškai giedos sudėtinis lietuvių choras vadovaujant muzi-

kantui Iurui Petkaičiui, Hartfordo lietuvių parapijos vargonininkui, ir vargonais pritariant muzikai Geraldinai Ganzer, New Britain lietuvių parapijos vargonininkei.

Mišių eisenoje bus nešamas Kryžių kalno atvaizdas, sukurtas kun. Jono Rikteraičio pastangomis, apstatytas kryželiais žmonių intencijomis. Metų begyje pridėti nauji kryželiai bus pašventinti prie altoriaus prieš mišias.

Po apeigų katedroje iškilmingos pamaldos baigsis prie lietuvių kryžiaus katedros sodelyje, kur bus padėtas vainikas Lietuvos kankiniams pagerbti ir sukalbėtos pasiaukojimo Marijai maldos. Po pamaldų seks visų dalyvaujančių pabendraavimas Hartfordo Šv. Trejybės pa-

rapijos salėje. Ten atvyks abudu lietuviai vyskupai ir kunigai po jų trumpo priėmimo pas arkivyskupą.

Lietuvai esant pavergtai, visi vieningai, įvairiais galimais būdais siekėme tėvynę laisvės. Dabar vėl vieningai prašykime Visagalio pagalbos Lietuvai kuo greičiau išbrišti iš ekonominio ir moralinio skurdo ir kad panašūs žiaurios praieities įvykiai ten niekada nepasikartotų. Todėl rengėjai kviečia šeimas su vaikais, jaunus, senus ir naujai atvykusius lietuvius ir jų draugus gausiai šioje šventėje dalyvauti.

Maldos dieną rengia komitetas, sudarytas iš visų Connecticuto lietuvių parapijų atstovų, vadovaujamas lietuvių kunigų.

Daugiau informacijos galima gauti skambinant: (860) 224-0341.

A.S.

Hamiltono "Aukuras" Kultūros Židiny

Po spektaklio į sceną išėję aktoriai ir rengėjai sudainavo "Ilgiausių metų" Šiaulių teatro aktoriui ir direktoriui A. Venckui (sėdi viduryje) V. Kelerienės nuotr.

Š. m. rugpjūčio 29 d. sekmdienio popietę, Kultūros Židiny Brooklyne svečiavosi Hamiltono lietuvių teatras "Aukuras" ir suvaidino Stasio Laucias 4 veiksmų vaidinimą "Ponios Žydrienės bendrabutis". Spektaklis buvo skirtas prisiminti mirusį newyorkietį aktorį Vitalį Žukauską, kuris dirbo su šiuo teatru.

"Aukuras" šiais metais mini savo veiklos 50 metų sukaktį. Ne kartą svečiavosi New Yorke. Pažįstamas mums teatro optimizmas, kurį palaikė aktorė Elena Dauguvietytė - Kuda-

bienė, šio teatro organizatorė ir vadovė, pastačiusi su teatru per 60 veikalų. Įvairiomis progomis surežisavusi montažus, poezijos vakarones.

"Aukuras" tris kartus lankėsi Lietuvoje, vaidino įvairiuose miestuose, bet ypač šiltą draugystę užmezgė su Šiaulių dramos teatru. Iš ten atvyksta aktoriai ir dalyvauja "Aukuro" pastatymuose. Ir šiame spektaklyje dalyvavo 4 Šiaulių teatro aktoriai, atlikę šiuos vaidmenis: Sigitas Jakubauskas, vaidinęs Vytautą Gadeikį ("Kokteilį"), Saulius-Eduardas

Pauliukonis, vaidinęs Algį Virbutą ("Apoloną"), Gražvydas Udrėnas - Bronių Iliūną ("Binomą"), Antanas Venckus - Bernardą Žvilį ("Nagą"). Jie ir apvaldė spektaklį, išlaikė gerame, įdomiame vaidybiniame stiliuje. Jie profesionalai aktoriai! Savitai kūrė veikalo charakterius, kad žiūrovui būtų įdomu sekti vaidinimą.

Kiti spektaklyje vaidinę aktoriai: Marija Kalvaitienė, vaidinusi Adelę Žydrienę ("Matroną"), Vytautas Taseckas, vaidinęs Tada Rekašį (nukelta į 8 psl.)

Iškilus Naujųjų Metų sutikimas Worcester, MA

Maironio Parko draugija (52 So. Quinsigamond Ave, Shrewsbury, MA 01545) ruošia istorinių 2000-ųjų sutikimą. Tai vienkartinis įvykis mūsų gyvenime.

Pradžiai - 1999 m. gruodžio 31 d., 7 val. vakaro: Hors d'oeuvres, Prime Rib Dinner, vynas. Svečius linksmins septynių asmenų "Ron Stone And His Band" orkestras. Šokiai, šampanas ir daug kitų staigmenų.

Žengiant pirmuosius 2000-ųjų žingsnius, svečiai bus vainikinti prityrusių Maironio Parko šeimininkių skoningai ir stilingai paruoštais įvairiausių rūšių šaltais užkandžiais, veiks bufetas. Šokiai iki aušros. Stalai užsakomi 8, 10, 12-kai asmenų.

Vienam asmeniui tik 50.00 dol., dviem - 100.00 dol. Visą informaciją suteikia ir užsakyti priima Maironio Parko reikalų vedėjas Jonas Giedrys,

į kurį galima kreiptis šiais telefonais: Maironio Parkas (508) 752-4000; namų - (508) 865-5541; arba Irena Markevičienė (508) 799-5469.

Rengėjai kviečia visus Naujosios Anglijos lietuvių atsilankyti. Pirmiausia užsiregistruokite. Po to pradėkite po truputį ruošti ir pagalvokite, kaip gražiau pasipuošti. Tas taikytina ne tik moterims, bet ir vyrams!

J. M.

Muziejaus jubiliejus

Klaipėdoje įsikūręs vienintelis Lietuvoje ir kaimyninėse šalyse laikrodžių muziejus šiemet mini savo veiklos dvidešimtmetį. Rugsėjo 1-ąją iškilmingai atidaryta atnaujinta paroda "Laikrodžių gamyba ir prekyba Lietuvoje XIX amžiaus pabaigoje - XX amžiaus pradžioje" bei pristatytas saulės laikrodis "Išmatuok laiką savo šešėliu".

ELTA

Jonavoje pradėta baigti žemės reforma

Jonava tapo pirmuoju Lietuvos rajonu, baigusiu projektuoti žemės reformą, kuri buvo pradėta 1991 metais. Rugpjūčio 29 d. Jonavoje vykusiose iškilmėse paskelbta, kad buvusiems savininkams bei jų paveldėtojams išdalyta beveik 23 tūkst. hektarų žemės. Dar 17 tūkst. ha bus atmatuoti artimiausioje ateityje - visi reikalingi dokumentai jau paruošti. Vidutinis žemės savininko sklypas Jonavos rajone yra 4,78 ha. Pasak iškilmėse dalyvavusio Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio, Belgijoje ir kai kuriose kitose valstybėse pūkiai laikosi maži šeimininkai ūkiai. Žemės ūkio rūmų pirmininkas Antanas Stancevičius sakė, kad tokį pavyzdį matė ir Šakių rajone. Per 14 tūkst. ha žemės Jonavos rajone liko valstybei - jos niekas neieškojo.

Lietuvos rytas

Lietuvos visuomenė nepritaria

Lietuvos žiniasklaidai jau antrą savaitę rašant apie Lietuvos nepriklausomybės akto atkūrimo signatarų, ypač Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio, mokslininkų bei menininkų išgytus žemės sklypus, buvo atlikta viešoji apklausa. Jos duomenimis, didžioji dalis Lietuvos visuomenės nepritaria, kad kai kuriems, net ir nusi-

pelniusiems Lietuvos žmonėms būtų skiriami sklypai, išsigyjant juos už nominalią kainą. Žiniasklaida rašė, kad Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, signatarai Liudvikas Sabutis ir Bronius Kuzmickas, atitinkamai Vyriausybės nutarimui, už nominalią kainą gavo nusipirkti žemės sklypus Žvėryne, Viena vertus, Vytau-

tas Landsbergis netrukus sklypo atsisakė, prašydamas parduoto sklypo kainos skirtumą atiduoti labdarai, kita vertus, šis sklypas nebuvo įrašytas jo turto ir pajamų deklaracijoje. Tą jis padarė visai neseniai. Minėti sklypai buvo išgyti po maždaug 30 tūkst. litų, nors žinovai juos vertina 0.5 milijono litų. Sklypus įvairiose vietose yra išsigiję 44 signatarai.

Lietuvos radijas

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM, rugsėjo 12 - 19 atlieka oficialų penkmetinį vizitą - susitikimą su Šv. Tėvu Vatikano istaigose, Romoje.

Maironio Lituanistinės mokyklos New Yorke atidarymas įvyks rugsėjo 18 d., šeštadienį (ne rugsėjo 19, kaip per klaidą parašyta kvietimuose) Kultūros Židinyje. Kviečiami tėveliai atsivežti mokyklinio amžiaus vaikus. Registracija - 10 val. ryto. Bus ir susipažinimas su mokykla, tėvų diskusijos ir kavutė. Pamokos vyks kiekvieną šeštadienį nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet. Veiks klasė suaugusiųjų, norinčių išmokti lietuviškai. Daugiau informaciją galima gauti skambinant Audrei Lukoševičiūtei, Maironio Lituanistinės mokyklos vedėjai, tel.: (718) 849-6083.

Linui ir Rožei Karmazinams, gyv. Grand Prairie, TX, gimė sūnus Andrius-Linas. Tėveliai ir seneliai - newyorkiečiai Stasys ir Vanda Karmazinai džiaugiasi naujagimiui ir linki jam visokeriopos Dievo palaimos.

Apieškimą par. žinios
Parapijos piknikas įvyks rugsėjo 19 d., sekmadienį, Kultūros Židinio kieme. Pradžią apie 1 val. Jau išsiuntinėtos loterijos knygtės, kurių šaknelės prašome gražinti iki pikniko. Bus dar ir mažoji - fantų - loterija. Kas turi tinkamų daiktų prizams, prašom juos atvežti į pikniką arba iš anksto atvežti į kleboniją arba į Religinės Šalpos istaigą. Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.

Pradėti parapijos mokyklos pastato remontai. Williamsburg Development School pratęsė mokyklos nuomavimą sutartį. Parapijos apatinė salė baigta remontuoti, ten kiekvieną sekmadienį parapijiečiai susirenka po 11 val. sumos pabendrauti.

Rugsėjo 12 d., sekmadienį, 11 val. mišių metu bus minima **tautos šventė**. Kviečiame organizacijas dalyvauti su vėliavomis. Po mišių parapijos salėje bus minėjimas ir vaišės. Kviečiame visus atsilankyti.

Elizabeth, N.J. Šv. Petro ir Povilo par. salėje, 216 Ripley Pl., bus didžiulis lietuvių piknikas rugsėjo 19 d. tuojau po 11 val. mišių. Bus skanių valgių, veiks loterija. Visi kviečiami.

Višpaties Atsimainymo parapijos žinios

Parapijos klebonijoje jau galima kreiptis dėl mišių intensijų 2000-aisiais metais.

Annette Gnezvičienė, buvusi mūsų parapijietė, paskutinius 24 metus gyvenusi Floridoje, mirė š. m. liepos 27 d.; rugpjūčio 28 d. už jos vėlė mišios buvo aukotos 10 val. ryto. Jos kūnas buvo sudegintas, palaikai palaidoti Šv. Jono kapinėse. Nuoširdžią užuojautą reiškia vyrui Vincentui, dukrai Annette Philips ir artimiesiems.

Už Genovaitę Rutkūniene laidotuvių mišios buvo aukotos rugsėjo 2 d., 9:30 val. ryto. Ji mirė, sulaukusi 70 metų amžiaus. Palaidota St. Charles kapinėse, Farmingdale, NY. Velionės vyras Bruno Rutkūnas yra Lietuvos vyčių 110 kuopos pirmininkas. Nuoširdžią užuojautą parapijos kunigai reiškia velionės vyrui Bruno, sūnams, giminėms ir artimiesiems.

Baigiantis vasaros sezonui, rugsėjo pradžioje parapijos organizacijos pradėjo savo veiklą. **Holy Name** susirinkimas - rugsėjo 12 d. tuojau po 10 val. mišių. Visi lietuviai kviečiami įjungti į mūsų parapijos organizacijas.

Rugsėjo 18 - 22 dienomis mūsų parapija dalyvaus bendrose trijų kaimyninių parapijų maldose pasiruoti evangelizacijos ir taikos sakramento misijoms artėjant naujam tūkstantmečiui. Visi raginami dalyvauti.

Rugsėjo 25 d. parapijos salėje rengiama **"50's Dinner Dance"**. Pradžią 7:30 v. v. iki vidurnakčio. Bilietai 25 dol. asmeniui. Bare tik vynas ir alus.

Lietuvos vyčių 110 kuopos narių posėdis įvyks rugsėjo 26 d., tuojau po 11:15 val. lietuviškų mišių.

NY Lietuvių Atletų Klubu organizuojamas **Blusų turgus** vyks spalio 2 - 3 dienomis Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Kad renginys būtų sėkmingas, reikalinga dar gerame stovyje daiktų: drabužių, avalynės, namų apyvokos daiktų, baldų, knygų, elektrinių daiktų, žaislų ir kt. Visą galima jau dabar atvežti į Židinį (pagal susitarimą); jeigu negalite atvežti, skambinkite Jankauskams tel. (718) 849-2260.

Hamiltono "Aukuras" Kultūros Židiny

(atkelta iš 7-to puslapio)

("Direktorius", Vytautas Štutkis - Jurgi Šalvaitį ("Veiksnį"), Danutė Kudabaitė - Milda Gerulytė ("Blezingėlė"). Ateina jie iš dramos mėgėjų teatro, ten dirbę daug metų. Jie irgi gerai rikiavosi į spektaklį.

Veikale vaizduojamas naujųjų ateivių problemos, apie 1950 m., jų įsikūrimas Amerikoje. Taupo pinigus, sprendžia vedybines problemas. Vieniems sekasi, kitiems gyvenimas sugriūva...

Paprasta ir tikroviška scenos butaforija, įvesti muzikiniai efektai, gerai susigrojęs Hamiltono ir Šiaulių teatro aktorių ansamblis - tai režisierės Elenos Dauguvietės-Kudabienės triūsas. Gaila, kad ji iš Hamiltono dėl pablogėjusios sveikatos negalėjo atvykti.

Veikalo autorius

O vis dėlto buvo kažkokių nuosėdų, kažkokių liekanų, kuriomis žiūrovas suabejojo. Norėdami tai išsiaiškinti, turime susipažinti su veikalo autorium.

Stasys Laucius gimė 1897 m. spalio 11 d. Kelmėje, mirė 1965 m. birželio 15 d. Chicagoje. Buvo Lietuvos kariuomenės savanoris-kūrėjas, mokytojas, ilgai mokytojaves Žemaitijoje, poetas, satyrikas ir dramaturgas. Jis parašė apie 20 dram., keletas iš jų buvo premijuotos. Ir šis vaidintas veiklas buvo premijuotas Clevelando kultūros fondo premija.

Savo dramos veikalus taikė mėgėjams aktoriams. Pirmiausia jam rūpėjo žiūrovams pateikti lietuvių svarią idėją. Ta prasme jis savo uždavinį atliko. I lietuvių širdis jis atnešė savas lietuviškas temas, kvietė džiaugtis laisve, stiprinti ir ginti Lietuvą. Gal tai plaktinės idėjos, bet jos buvo tautai reikalingos. Dabar kartais tokia tematika atrodo nebe tokia svarbi. Bet ir ją reikia vertinti teigiamai. Ugdant savo tautinę kūrybą ir

kultūrą, reikalingas ir toks teatras.

Verta čia prisiminti ir autoriaus brolių Bronių Laucevičių, gimusių Kelmėje 1885 m. rugsėjo 20 d., mirusių Chicagoje 1916 m. kovo 31 d.; jis Broniaus Vargšo slapyvardžiu rašė panašius dramos veikalus.

Tokie veikalai dažnai nesilaiko pagrindinių dramaturgijos principų. Be didesnio dramatinio konflikto, įdedant pakilių patriotinių frazių, patepta lengvu humoru, sušildyta žmogiška meile. Ir šio "bendrabočio" turinys yra apysakos medžiaga. Scenoje ji parodoma pagal teatro reikalavimus, aptvarkyta, su meile žmogui ir jo buičiai.

Gėlės ir dovanos

Kai iš "Ponios Žydrienės bendrabučio" aktoriai "išsiskirstė", plovimui vėl sukvietė juos į sceną. Apdovanojo gėlėmis, plovimais. Marija Žukauskienė, dėkodama už velionio vyro prisiminimą, padovanojo gražų gėlių krepšį. Šiaulių Dramos teatro vadovui akt. Antanui Venckui scenoje jo gimtadienio proga sudainuota "Ilgiausių metų". Rengėjai aktorius ir kitus atvykusius teatro darbuotojus dar apdovanojo sportiniais marškinėliais su New Yorko piešiniu ir užrašu. Buvo atvykęs režisierės padėjėjas Romualdas Lukošius, spektaklį palydėjęs akordeono grojimu. Buvo ir dekoratorė Virginija Tirilienė, kuri pritaikė sceną, mažai pakeisdama baldus.

Mūsų padėka jai ir visiems, kurie papuošė ir praturtina mūsų vasaras.

Spalvinga vakaronė

Programai pasibaigus, publika nusileido į apatinę salę. Čia veikė

Adelė Žydrienė (akt. Marija Kalvaitienė) vilioja "Naga" (akt. Antanas Venckus) bendrais atėitais planais
Vaidos Kelerienės nuotr.

kavinė ir baras. Kugeliu ir kitais gardumynais bei specialiu gimtadienio tortu buvo pavaišinti atvykę svečiai. Greitai ten pasigirdo dainos su akordeono pagyda. Dainavo visi. Ten buvęs vienas lietuvių draugas, nelietuvis, pasakė: "Tai gražus vakaras". Tie žodžiai tinka visam renginiui!

Rengėjai

Šio nuotaikingo vasaros kultūrinio įvykio rengėjai buvo: JAV LB Long Island apylinkės valdyba, Queens apylinkės valdyba, Kultūros Židinio valdyba. Jie dirbo rūpestingai ir nuoširdžiai, veikė kavinė su visokiais valgiais. O tai nebuvo taip paprasta - diena buvo karšta. Veikė ir baras, ir apatinė salė buvo gražiai papuošta. Tai visada atlieka Vida Jankauskienė, ir visada nustebina papuošimų įvairove. Kiek ten elementų įvesta, sujungta!

Mūsų padėka jai ir visiems, kurie papuošė ir praturtina mūsų vasaras.

Paulius Jurkus

TREČIOJI ŽEMAIČIŲ DAILININKŲ PARODA

Žemaičiai dailininkai, dalyvavę trečiojoje žemaičių dailininkų parodoje Plungėje. Pirmoje eilėje centre sėdi dail. Juozas Bagdonas

Trečioji žemaičių dailininkų paroda buvo atidaryta liepos 11 d. Žemaičių dailės muziejuje, kuris yra buvusiuose kunigaikščio Oginskio rūmuose Plungėje.

Dalyvavo per šimtas dailininkų. Paroda tęsėsi iki rugsėjo 4 d.

Tuo pačiu metu ir kitur vyko žemaičių dailininkų parodos.

Daugiausia jų buvo Telšiuose: taikomosios dailės, gatvės meno ir kultūros, medalių paroda ir medalininkų plenaras, dailės mokyklos auklėtinių paroda. Plateliuose vyko dail. Liudo Trukio, Palangoje skulptoriaus Antano Mončiaus, Kretingoje skulpt. Rimo Dauginčio, Renavo dvare dail. Alfonso Dargio paroda. Taip pat ten vyko ir fotografijos paroda. Paroda aplankė ir Telšių vyskupas Antanas Vaičius.

Iš New Yorko buvo nuvykęs dail. Juozas Bagdonas, su savo kūrinių dalyvavęs žemaičių dailininkų parodoje ir taip pat aplankęs kitas parodas. I Lietuvą išvyko birželio 8 d., grįžo rugpjūčio 4 d. Ten jis yra nugalėjęs ir savo didžiausius kūrinius. Iš viso šlame žemaičių muziejuje jau yra 10 dail. Juozo Bagdono kūrinių. (P. J.)

APREIŠKIMO PARAPIJA

rengia metinį

PIKNIKĄ - GEGUŽINĘ

sekmadienį, rugsėjo 19 d.

Kultūros Židinio kieme ir salėje

361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

Pradžią apie 1 val. popiet

Bus skanių valgių

Atgaiva - loterija - muzika

Visus maloniai kviečia atsilankyti

PARAPIJOS KUNIGAI IR TARYBA

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant i Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvių nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, DC, ieško dviejų darbininkų, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373. (sk.)

Vidutinio amžiaus moteris iš Lietuvos ieško darbo. Nori slaugyti ligonius, turi didelę patirtį toje srityje. Kalba angliškai, gali gyventi šeimoje. Skambinti vakarais 6-8 val. vak. tel. (516) 734-5338. Kviesti Joana. (sk.)

LIETUVOS STUDENTŲ CENTRAS

patikimai ir garantuotai

** keičia vizas J1, B1 - B2 į F1 arba L1;

** padeda gauti Social Security su leidimu dirbti;

** ruošia visus pakvietimo dokumentus;

** K-1 & K-2 vizos iš Lietuvos.

Dėl papildomos informacijos teiraukitės telefonu nuo 13 val.: **212-725-8807** (sk.)

LIETUVOS AIDAS - Vilniuje

leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius voke, skaitytojų pasiekia per 3 dienas. Lietuvos paštu nuo 1998.06.01 jo siuntimo kainą pakėlus 43%, arba 40 dol. per metus, dabar "Lietuvos aido" prenumerata JAV kainuoja: metams - 170 dol.; pusei metų - 90 dol.; ketvirčiui metų - 46 dol.; Čekiai rašomi "Lietuvos aido" vardu ir su adresu siunčiami: "Lietuvos aidas", Maironio 1, Vilnius 2710, Lithuania. Tel. 610-544, Fax. 224-876.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Laima Platerienė, Bethesda, MD - 100.00 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers

361 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

VILTIES siuntinių agentūra praneša, kad į Brooklyną **Vilties** atstovai atvyks š. m. rugsėjo 25 d. ir nuo 12 iki 4 val. p.p. priims siuntinius Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose. Brooklyne mūsų atstovas yra **Alg. Jankauskas, tel. (718) 849-2260**. Susitarus paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims rugsėjo 11 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų - tel. (914) 258-5133.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,

4545 W. 63rd St.

Chicago, IL 60629

tel. (773) 838-1050.

ATSISVEIKINIMO POPIETĖ

su Dr. Petru Anusu

įvyks sekmadienį, š. m. rugsėjo 26 d., 3 val. p.p.

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Programoje:

- kokių valanda,
- atsisveikinimo žodžiai,
- meninė programa,
- vaišės ir atgaiva.

Stalūs (8-lėms ir 10-čiai žmonių) ir pavienes vietas galima užsisakyti atsiunčiant 25 dol. mokestį (asmeniui): Kęstučiui Bilerui, 84-19 108 St., Richmond Hill, NY 11418. Paskutinė užsakymo diena - rugsėjo 20. Čekius rašyti: Lithuanian American Community, Inc. vardu (tax deductible).

Atsisveikinimus raštu slūsti: Romas Kezys, 217-25 54 Ave., Bayside, NY 11364. Rengėjų komiteto pirmininkė - Laima Šileikytė-Hood, tel. (212) 782-1335.

Atsisveikinimo popietę rengia ir visus atsilankyti kviečia

NY Lietuvių Bendruomenės vadovybė